

Merkitse vastauslomakenumerosi eli vastauslomakkeiden oikeassa yläreunassa oleva numero.

VASTAUSLOMAKENUMERO

VALINTAKOE 2018
PSYKOLOGIA
AINEISTO- JA TEHTÄVÄVIHKO

© Copyright
Helsingin yliopisto, Psykologian ja logopedian laitos
Materiaalin luvaton kopiointi kielletty.

TAMPEREEN
YLIOPISTO

HELSINGIN YLIOPISTO

Turun yliopisto
University of Turku

Korjaus ja tarkennussivu Psykologian valintakoe 2018

Tarkennus vastausohjeisiin

1) Jotta optinen lukija lukee lomakkeeseen kirjoitetut tekstit varmemmin oikein, lukuja kirjoitettaessa numeroon 7 kirjoitetaan väliviiva ja vastaavasti numero 1 merkitään suoralla pystyviivalla. kts. malli alta. Kirjoitetut numerot ovat kuitenkin ainoastaan tarkastusta varten. Arvostelu perustuu puhtaasti vastauslomakkeeseen merkittyihin valintoihin (rastitetut soikiot). Kirjoitettuja vastauksia ja niiden optisenluvun oikeellisuutta ei erikseen tarkasteta.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tarkennukset ja korjaukset tehtäviin

1) Tehtävässä 1.1.5 puhutaan muuttujista, mutta vastausvaihtoehdoissa käytetään kohdissa a-c termiä "Saneltavat sanat". Taulukon 1.1.2 perusteella kyseessä on testin nimi, muuttujan nimen ollessa oikeinkirjoitus. Tehtävässä näillä tarkoitetaan kuitenkin täsmälleen samaa asiaa.

2) Tehtävän 1.2 tehtävänannossa sivulla 11 todetaan:

EPO2% muuttujan arvoksi sijoitetaan joko EPOA% tai EPOL% seuraavien ehtojen perusteella:

$EPOA\% = 1 + AK \cdot (POI - 1)$ kun POI vaihtelee välillä 1, LN-1

$EPOL\% = AP + LK \cdot (POI - AJ)$ kun POI vaihtelee välillä LN,N

pitäisi lukea (muutokset lihavoitu):

EPO2% muuttujan arvoksi sijoitetaan joko EPOA% tai EPOL% seuraavien ehtojen perusteella:

$EPOA\% = 1 + AK \cdot (POI - 1)$ kun POI vaihtelee välillä 1, AJ-1 kun $AJ > 1$

$EPOL\% = AP + LK \cdot (POI - AJ)$ kun POI vaihtelee välillä AJ,N

3) Tarkennus tehtävään 1.2.2

Tässä tehtävässä on voimassa lisätty ehto: Referenssimenetelmää on käytettävä, mikäli suora sijoitusmenetelmä antaa referenssimenetelmää pienempiä minuuttiestimaatteja henkilöille, joiden yhteispisteet ovat vähintään 49 pistettä.

4) Taulukossa "Lukujen neliöjuuria" sivulla 28 viitataan sarakkeiden lukuihin sadasosina. Tarkasti ottaen kyseessä on sadat. Taulukon selitystekstissä mainittu esimerkki on oikein.

PISTEYTYYS

Valintakoe pisteytetään asteikolla 0-100 siten, että kaikkien Helsingin, Tampereen ja Turun psykologian koulutuksen valintakokeeseen osallistuneiden joukossa parhaiten valintakokeessa menestynyt hakija saa kokeessa 100 pistettä. Hyväksytävissä olevan hakijan on saatava valintakokeesta vähintään 40 pistettä.

Tehtävistä saatava pistemäärä vaihtelee tehtävän vaikeusasteen mukaan. Joissain tehtävissä vastaus voi olla osittain oikein, tällöin täysin oikeita vastauksia painotetaan enemmän kuin osittain oikeita vastauksia.

OSATEHTÄVIEN PAINOTUS

Osatehtävien suhteellinen painotus kokeen loppupisteistä.

Koska ennen koetta ei ole mahdollista tietää, miten parhaiten menestynyt hakija menestyy eri osatehtävissä, ei voida sanoa jokaisen osatehtävän täsmällistä osuutta loppupisteistä. Osuudet ovat kuitenkin suuntaa-antavia ja kertovat tehtävien suhteellisen painon toisiin tehtäviin nähden. Tehtävistä saatavat maksimipistemäärät suhteessa koko kokeeseen ovat likimäärin seuraavat:

Tehtävä 1.1.	25 %
Tehtävä 1.2.	10 %
Tehtävä 1.3.	15 %
Tehtävä 2.1.	35 %
Tehtävä 2.2.	15 %

YLEISIÄ OHJEITA

KOKEEN ALUSSA

- Tarkasta, että sinulla on laskin. Tarkasta, että sinulla on aineisto- ja tehtävävihko, jossa on 32 sivua ja viisi A4-kokoista vastauslomaketta (vastauslomakkeet 1–5). Huomioi, että kaikki vastauslomakkeet ovat yksipuolisia.
- Tarkasta, että vastauslomakkeiden oikeassa yläkulmassa on sama numero. Merkitse tämä numero aineisto- ja tehtävävihkon kohtaan **”Vastauslomakenumero”**.
- Kirjoita nimesi kaikkiin vastauslomakkeisiin ja henkilötunnuksesi vastauslomakkeeseen 1. **Käytä alla olevan mallin mukaisia merkkejä!**
- Merkitse vastauslomakkeeseen 1 henkilötunnuksesi myös rastimalla oikeat soikiot lomakkeiden optista lukemista varten. Katso mallia seuraavalla sivulla.
- Kirjoita vastauslomakkeessa 1 olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkinä siitä, että olet tarkistanut ja suorittanut edellä mainitut asiat.

A B C D E F G H I J
K L M N O P Q R S T
U V W X Y Z Å Ä Ö
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

KOKEEN AIKANA

- Lue tehtävien ohjeet **huolellisesti**. Jos et noudata ohjeita, saatat menettää pisteitä.
- Jokaiseen tehtävään on oma aineistonsa. Ole huolellinen, että vastaat kuhunkin tehtävään oikean aineiston pohjalta.
- Jos tehtävän aineisto on ristiriidassa muun tiedon kanssa, vastaa tehtävän aineiston perusteella.
- Muista, että arvioidessasi tehtävissä esitettyjen väitteiden totuutta, arvioi **koko väitteen** totuutta tehtävän aineiston pohjalta ja tehtävän ohjeiden mukaisesti.

- Merkitse tehtävien vastaukset huolellisesti optiseen vastausosaan. Kun vastaus on luku, merkitse luku niin että yhden suorakaiteen sisään tulee yksi numero.** Luvut merkitään kymmenjärjestelmän mukaisesti. Lukujen pyöristyssääntö: Viimeinen mukaan tuleva numero korotetaan yhdellä, jos ensimmäinen pois jäävä numero on 5, 6, 7, 8 tai 9. **Älä merkitse positiivista etumerkkiä.** Tehtävissä, joissa negatiivinen arvo on mahdollinen, merkitse **rasti** negatiivista etumerkkiä tarkoittavaan **soikioon**, jos saamasi tulos on negatiivinen. Jos osatehtävässä vaaditaan desimaalien merkitsemistä, niin vastauslomakkeessa on osatehtävän kohdalla desimaalierotin. Jos desimaalierotinta ei ole, luku merkitään kokonaislukuna.
- Arvostelu perustuu vastauslomakkeeseen merkittyihin valintoihin (rastitettuihin soikioihin) ja pelkästään kirjoitettu vastaus ei ole riittävä!**

- Käytä viereisen mallin mukaisia merkkejä.
- Jos jokin merkintä on epäselvä, tulkitaan kohta virheellisesti täytetyksi.
- Pidä huolta siitä, että merkinnät, jotka teet vastauslomakkeisiin ovat yksiselitteisiä ja selviä. Tee vastausmerkintäsi **piirtämällä lyijykynällä rasti** valitsemasi vaihtoehdon mukaisen soikion sisään (katso viereisen sivun esimerkit). Jos haluat muuttaa vaihtoehtosi tai poistaa sen, pyyhi **pyyhkeumilla siististi** vanha merkintäsi pois ja rasti uusi soikio.
- Vastauslomakkeisiin ei saa tehdä mitään muita merkintöjä.
- Pidä koemateriaali siinä, että lähelläsi istuvat hakijat eivät pysty katsomaan vastauksiasi ja merkintöjasi. **Erityisesti pidä ne vastauslomakkeesi, joita et ole täyttämässä, suojassa uteliailta katseilta.**
- Tehtävistä saa pisteitä vasta, kun riittävä, tiettyä arvaamistodennäköisyyttä suurempi määrä osatehtäviä on oikein.
- Tässä kokeessa tulee käyttää perusjoukon keskihajontaa, kun kyseessä on perusjoukko ja otoksen keskihajontaa, kun kyseessä on otos. Väärän keskihajonnan käyttämisestä voi menettää pisteitä.
- Osassa laskutehtäviä lukuja kannattaa sieventää mahdollisimman pieniksi ennen kuin laskee vastauksen laskimella.
- Voit luonnostella vastauksiasi ruutupaperille. Ruutupaperille tekemiäsi merkintöjä ei huomioida arvostelussa. Olet saanut yhden arkin ruutupaperia. Voit tarvittaessa pyytää lisää ruutupaperia valvojalta.

Psykologian valintakoe 2018

Vastauslomake

Huomioithan vastausten oikean merkitsemistavan:

Merkitse vastauksesi näin: **X** (paksu, tumma rasti). Mikäli haluat korjata/muuttaa vastaustasi pyyhi se huolellisesti pois; optinen lukulaite tulkitsee vähäisetkin merkinnät vastauksiksi.

Sukunimi

HUOLELLINEN -
TARKKA

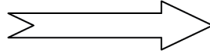
Etunimet

OLEN
ERITYISEN

Puhelin

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Kirjoita henkilötunnuksesi ruutuihin ja rastita vastaavat ympyrät.

Henkilötunnus

pv	kk	vv	A/-	tunnusosa
080518	-	002	W	
☒ 0 ☒ 0 ☐ 0 ☐ 0	☐ A	☒ 0 ☒ 0	☐ 0 ☐ A ☐ M ☐ Y	
☐ 1 ☐ 1 ☐ 1 ☐ 1	☒ 1	☐ 1 ☐ 1 ☐ 1	☐ 1 ☐ B ☐ N	
☐ 2 ☐ 2 ☐ 2 ☐ 2	☐ 2 ☐ 2 ☐ 2	☒ 2	☐ 2 ☐ C ☐ P	
☐ 3 ☐ 3 ☐ 3 ☐ 3	☐ 3 ☐ 3 ☐ 3	☐ 3 ☐ 3 ☐ 3	☐ 3 ☐ D ☐ R	
☐ 4 ☐ 4 ☐ 4 ☐ 4	☐ 4 ☐ 4 ☐ 4	☐ 4 ☐ 4 ☐ 4	☐ 4 ☐ E ☐ S	
☐ 5 ☒ 5 ☐ 5 ☐ 5	☐ 5 ☐ 5 ☐ 5	☐ 5 ☐ 5 ☐ 5	☐ 5 ☐ F ☐ T	
☐ 6 ☐ 6 ☐ 6 ☐ 6	☐ 6 ☐ 6 ☐ 6	☐ 6 ☐ 6 ☐ 6	☐ 6 ☐ H ☐ U	
☐ 7 ☐ 7 ☐ 7 ☐ 7	☐ 7 ☐ 7 ☐ 7	☐ 7 ☐ 7 ☐ 7	☐ 7 ☐ J ☐ V	
☒ 8 ☐ 8 ☒ 8	☐ 8 ☐ 8 ☐ 8	☐ 8 ☐ 8 ☐ 8	☐ 8 ☐ K ☒ X	
☐ 9 ☐ 9 ☐ 9 ☐ 9	☐ 9 ☐ 9 ☐ 9	☐ 9 ☐ 9 ☐ 9	☐ 9 ☐ L ☐ X	

Nimikirjoitus

Olen Huolellinen-Tarkka

Vastaus -1,226 on
pyöristetty ja
negatiivinen
etumerkki rastitettu.

☒ 1,23

1 ☐ ☒ ☐
2 ☐ ☐ ☒
3 ☐ ☐ ☒
4 ☐ ☐ ☐
5 ☐ ☐ ☐
6 ☐ ☐ ☐
7 ☐ ☐ ☐
8 ☐ ☐ ☐
9 ☐ ☐ ☐
0 ☐ ☐ ☐

**Muista merkitä vastauksesi rasti-
malla huolellisesti oikeat soikiot!**

**Arvostelu perustuu vastauslo-
makkeeseen merkittyihin valin-
toihin (rastitettuihin soikioihin)
ja pelkästään kirjoitettu vastaus
ei ole riittävä!**

VASTAUSAIKA

- Vastausaika päättyy viiden tunnin kuluttua kokeen aloittami-
sesta.
- Saat poistua salista aikaisintaan klo 10:00.

KUN OLET VALMIS

- Tarkista, että olet kirjoittanut nimesi kaikkiin vastauslomakkei-
siin ja henkilötunnuksesi vastauslomakkeeseen 1, rastinut hen-
kilötunnuksesi mukaiset soikiot oikein sekä merkinnyt vastaus-
lomakenumerosi aineisto- ja tehtävävihkoon.
- Järjestä vastauslomakkeet numerojärjestykseen.** Järjestä
niiden perään aineisto- ja tehtävävihko sekä konseptipaperit
mainitussa järjestyksessä. Palauta myös laskin.
- Palauta kaikki paperit, vaikkei olisikaan tehnyt joitakin tehtäviä
tai mitään tehtäviä.
- Palauttaessasi kokeen esitä ensimmäiseksi **henkilöllisyysto-
distuksesi.**
- Kokeeseen osallistuminen ja koepapereiden palautus merki-
tään palautuksen yhteydessä osallistujalistaan kokeen valvojan
toimesta. Tarvittaessa saat kokeen valvojalta erillisen todistuk-
sen valintakokeeseen osallistumisesta.

Onnea kokeeseen!

TEHTÄVÄ 1

Vastaa valintakoevaatimusten perusteella. **Vastaa tehtäviin 1.1.1–1.1.3 vastauslomakkeeseen 1, tehtäviin 1.1.4–1.1.6 ja tehtävään 1.2.1 vastauslomakkeeseen 2, tehtäviin 1.2.2, 1.2.3 ja 1.3.1 vastauslomakkeeseen 3 ja tehtäviin 1.3.2–1.3.4 vastauslomakkeeseen 4 osatehtävien ohjeiden mukaisesti.** Vaikka kaikki aineistot eivät perustu todelliseen tutkimukseen, sinun tulee olettaa esitettyjen aineistojen olevan totta.

Osatehtävissä voi olla useampi kuin yksi vastausvaihtoehto.

to oikein, mutta jokaisessa kohdassa on ainakin yksi vastausvaihtoehto oikein. Osatehtävissä on löydettävä kaikki ja vain kaikki oikeat vastausvaihtoehdot, jotta saisi täydet pisteet. Rasti valitsemiasi vastausvaihtoehdot vastaavat soikiot vastauslomakkeisiin 1, 2, 3 ja 4. Ellet ole vastannut osatehtävään mitään, tulkitaan vastaus vääräksi. Merkitse luvut ohjeiden mukaisesti optiseen vastausosaan.

VASTAA VASTAUSLOMAKKEISIIN 1, 2, 3 JA 4.

TEHTÄVÄ 1.1

VASTAA VASTAUSLOMAKKEISIIN 1 JA 2.

Puuttuvat havainnot ja niiden kanssa toimiminen

Tutkimusaineistossa on usein ainakin joidenkin tilastoyksiköiden osalta tietyissä muuttujissa tyhjiä kohtia. Puhutaan puuttuvista havainnoista tai puuttuvista arvoista, jotka tarkoittavat samaa asiaa. Ne ovat tutkimuksissa yleinen ongelma. Havaintojen puuttuminen voi johtua useista syistä: esimerkiksi mittauslaite voi toimia virheellisesti tai jokin merkintä voi jäädä tutkijalta tekemättä. Havaintoja voi jäädä puuttumaan myös vastauskadon vuoksi. Se tarkoittaa, että tutkimukseen kutsuttu henkilö jättää syystä tai toisesta osallistumatta yhteen tai useampaan (osittaiskato) tai kaikkiin tutkimuksen osiin. Hän saattaa esimerkiksi kieltäytyä aivojen magneettitutkimuksesta tai unohtaa vastata johonkin kyselylomakkeen kohtaan. Hän voi myös kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen lainkaan. Erityinen haaste vastauskato on pitkittäistutkimuksissa, joissa merkittävä osa tutkimuksen ensimmäisen vaiheen osallistujista voi jättää osallistumatta mahdollisesti vasta vuosikymmeniä myöhemmin toteutettavaan seurantavaiheeseen.

Havaintojen puuttuminen voi vääristää tutkimuksen tuloksia eli tuottaa niihin tilastollista harhaa. Se, tapahtuuko näin, riippuu puuttuvuuden lajista, jota on kolmea erilaista: täysin satunnainen puuttuvuus (*missing completely at random, MCAR*), satunnainen puuttuvuus (*missing at random, MAR*) ja ei-satunnainen puuttuvuus (*missing not at random, MNAR*). MCAR-puuttuvuus on kyseessä silloin, kun tietyn muuttujan arvojen puuttuminen ei riipu aineiston minkään toisen muuttujan havaituista tai puuttuvista arvoista. Näin voi käydä esimerkiksi, jos mittauslaite viallisen toiminnan vuoksi jättää satunnaisesti tekemättä osan mittauksista. MAR-puuttuvuus on kyseessä silloin, kun puuttuvuus ei ole täysin satunnaista, vaan tietyn muuttujan arvojen puuttuminen on yhteydessä johonkin toiseen muuttujaan, josta ei puutu havaintoja. Tästä on kyse esimerkiksi tilanteessa, jossa pitkittäistutkimuksessa tiedetään kaikkien osallistujien sukupuoli tutkimuksen ensimmäisen vaiheen perusteella, ja naiset osallistuvat seurantavaiheeseen miehiä todennäköisemmin. MNAR-puuttuvuuden ollessa kyseessä puuttuvia arvoja voidaan ennustaa havaituilla arvoilla. MNAR-puuttuvuus on kyseessä silloin, kun puuttuvuus riippuu joko saman tai jonkin toisen muuttujan puuttuvista arvoista. Tästä on kyse esimerkiksi, jos pitkittäistutkimuksessa vain peruskoulun käyneistä suurempi osa jättää osallistumatta seurantavaiheeseen kuin toisen asteen koulutuksen suorittaneista ja vain seurantavaiheeseen osallistuneiden koulutus on tiedossa. MNAR-puuttuvuutta ei voida aineistosta mitenkään päätellä, ja se on puuttuvuuden lajeista ongelmallisin.

Tilastollisia analyyseja ei voi suoraan tehdä aineistolla, jossa on puuttuvia arvoja. Asian ratkaisemiseksi on kehitetty useita keinoja, jotka ovat jaettavissa aineiston osittaisen poistamisen menetelmiin ja imputointimenetelmiin. Näistä menetelmistä esitetään tässä joitakin.

Aineiston osittaisen poistamisen menetelmät:

Täydellisten havaintorivien analyysi. Tässä menetelmässä aineistosta poistetaan kaikki ne tilastoyksiköt, joilta puuttuu yksikin havainto ja tehdään analyysit jäljelle jäävillä tilastoyksiköillä. Esimerkiksi käy aineisto, jossa joiltakin osallistujilta puuttuu tieto pituudesta, joiltakin painosta, joiltakin iästä, joiltakin kahdesta näistä ja joiltakin kaikista näistä. Täydellisten havaintorivien analyyseissa lasketaan esimerkiksi näiden kolmen muuttujan väliset korrelaatiokertoimet vain niiltä osallistujilta, joilta on tieto näistä kaikista kolmesta muuttujasta. Samoin näiden muuttujien keskiarvo lasketaan vain niiltä osallistujilta, joilta on tieto näistä kaikista kolmesta muuttujasta.

Käytettävissä olevien havaintojen analyysi. Tässä menetelmässä kukin yksittäinen analyysi tehdään käyttäen kaikkia siihen käytettävissä olevia havaintoja. Esimerkiksi painon ja pituuden välinen korrelaatiokerroin lasketaan niiltä osallistujilta, joilta on tiedossa sekä paino että pituus; tieto iästä voi puuttua tai olla puuttumatta. Pituuden ja iän korrelaatiokerroin lasketaan niiltä osallistujilta, joilta on tiedossa sekä pituus että ikä; tieto painosta voi puuttua tai olla puuttumatta. Siten nämä kaksi korrelaatiokerrointa on voitu laskea osittain eri aineistosta. Vastaavasti iän keskiarvo lasketaan kaikilta niiltä osallistujilta, joiden ikä on tiedossa, riippumatta siitä, puuttuuko tieto pituudesta ja painosta; pituuden keskiarvo lasketaan kaikilta niiltä osallistujilta, joiden pituus on tiedossa, riippumatta siitä, puuttuuko tieto iästä ja painosta. Siten myös nämä kaksi keskiarvoa on voitu laskea osittain eri aineistosta.

Kun käytettävissä olevien havaintojen analyyseja laskee käsin, on tärkeää varmistaa, että ottaa kuhunkin analyysiin mukaan vain ne tilastoyksiköt, joilta on tieto kaikista muuttujista, joita kyseisessä analyysissa käytetään. Tätä havainnollistaa seuraava aineisto:

Osallistuja	Paino	Pituus
Ville	68	NA
Kalle	80	181
Julle	95	172

Kun lasketaan painon ja pituuden korrelaatio, Ville pitää siis jättää analyysista pois.

Imputointimenetelmät:

Keskilukuimputointi. Tässä menetelmässä puuttuvat havainnot korvataan eli imputoidaan käyttämällä kaikkien havaittujen arvojen keskilukua, kuten keskiarvoa tai mediaania. Esimerkiksi painon keskiarvo lasketaan havaituista arvoista, ja keskiarvo merkitään painoksi niille osallistujille, joiden paino ei ole tiedossa. Sama tehdään myös muille muuttujille, joista puuttuu havaintoja. Näin saatua täydennettyä aineistoa käytetään analyysissä. Jos tutkimuksessa vertaillaan kahta ryhmää, käytetään imputoinnissa usein ryhmäkohtaista keskiarvoa.

Imputointi lineaarisella regressiolla. Tässä menetelmässä puuttuvaa havaintoa ennustetaan lineaarisella regressiolla. Tietyin perustein voidaan päättää, mitä muuttujaa tai muuttujia käytetään selittävinä muuttujina ennustettaessa selitettävän muuttujan (puuttuvia) arvoja. Esimerkiksi voidaan laskea käytettävissä olevien havaintojen analyysinä lineaarinen regressioanalyysi, jossa paino selittää pituutta. Puuttuvat havainnot korvataan regressioanalyysin antamalla ennusteella eli estimaatilla.

Puuttuvat arvot tuottavat siis tutkijalle usein päänvaivaa. Ongelmien ratkaisemiseksi on kuitenkin olemassa useita menetelmiä.

Eräässä pitkittäistutkimuksessa selvitettiin, eroavatko hahmotushäiriöstä kärsivät lapset terveistä verrokeista myös luku- ja kirjoitustaidoiltaan (luki). Tutkimukseen osallistui kuusi hahmotushäiriöstä kärsivää ja kuusi verrokki. Tutkimus koostui kahdesta vaiheesta: vaihe 1 toteutettiin esikouluiässä ja vaihe 2 toisella luokalla. Vaiheessa 1 osallistujille tehtiin muun muassa nimeä-mistehtäviä. Vaiheessa 2 osallistujille tehtiin luki-tehtäviä. Kummankin vaiheen tutkimukset toteutettiin kahden päivän aikana. Tutkitut kognition alueet ja niiden mittarit on kuvattu taulukossa 1.1.2. Tutkimuksen aikataulu on kuvattu taulukossa 1.1.3. Hahmotushäiriön diagnoosi oli tehty ennen tätä tutkimusta. Kaikki osallistujat osallistuivat vaiheen 1 ensimmäiseen päivään. Osa osallistujista ei osallistunut kaikkina muina päivinä.

Osallistujien tutkimustulokset on esitetty oheisessa havaintomatriisissa (Taulukko 1.1.4). Joidenkin muuttujien osalta on esitetty tiettyjen näillä muuttujilla tehtyjen laskutoimitusten arvoja taulukossa 1.1.5. Taulukossa 1.1.6 on joidenkin muuttujaparien kohdalla esitetty niiden osallistujien suhteellinen osuus, joilta ei puutu kummankaan muuttujan arvoa. Osa muuttujien välisistä korrelaatiokertoimista on esitetty oheisessa korrelaatiomatriisissa taulukossa 1.1.7. Taulukossa 1.1.8 on esitetty osa muuttujien välisistä selityksasteista. Mitattujen muuttujien arvojen puuttumista kuvaamaan on muodostettu ns. indikaattorimuuttuja, joka voi saada arvon 0 tai 1. Arvo 0 tarkoittaa, että mitatun muuttujan arvo puuttuu. Arvo 1 tarkoittaa, että mitatun muuttujan arvo ei puutu. Taulukossa 1.1.9 on esitetty näiden indikaattorimuuttujien ja varsinaisten mitattujen muuttujien korrelaatiot.

Osa tutkimuksen tuloksista on jo laskettu ja on saatu selville, että verrokki ja hahmotushäiriöstä kärsivät erosivat tilastollisesti merkitsevästi oikeinkirjoituksessa (verrokkien keskiarvo 39,6, hahmotushäiriöstä kärsivien keskiarvo 31,4).

Käytettyjä lyhenteitä:

id = osallistujan tunnistenumero

kh = muuttuja, joka kertoo, onko kyseessä verrokki vai hahmotushäiriöstä kärsivä (voi saada arvon k = verrokki tai h = hahmotushäiriöstä kärsivä)

sp = sukupuoli (voi saada arvon 0 = poika, 1 = tyttö)

syyek1 = osallistumatta jäämisen syy esikouluaikana tehdyn tutkimuksen ensimmäisenä päivänä

syyek2 = osallistumatta jäämisen syy esikouluaikana tehdyn tutkimuksen toisena päivänä

syy2lk1 = osallistumatta jäämisen syy 2. luokalla tehdyn tutkimuksen ensimmäisenä päivänä

syy2lk2 = osallistumatta jäämisen syy 2. luokalla tehdyn tutkimuksen toisena päivänä

osall. = osallistui

vanh. kielt. = vanhempi kieltäytyi

ei tav. = ei tavoitettu

NA = arvo/havainto puuttuu

Taulukko 1.1.1. Tehtävässä käytettävät säännöt imputoinnissa käytettävien muuttujien valitsemiseen.

-
1. Selittävän muuttujan korrelaatio selitettävän muuttujan havaittujen arvojen kanssa on vähintään 0,4 (korrelaatio laskettu käytettävissä olevien havaintojen analyysinä).
  2. Selittävän muuttujan korrelaatio selitettävän muuttujan havaittujen arvojen kanssa on enintään 0,9 (korrelaatio laskettu käytettävissä olevien havaintojen analyysinä).
  3. Selitettävän muuttujan arvojen puuttumisen indikaattorimuuttujan ja selittävän muuttujan välisen korrelaation itseisarvo on vähintään 0,3 (korrelaatio laskettu käytettävissä olevien havaintojen analyysinä).
  4. Selittävä muuttuja kuvaa selitettävän muuttujan arvojen puuttumisen syytä.
-
5. Tilastoyksiköitä, joilta puuttuu havainto sekä selittävästä että selitettävästä muuttujasta, on enintään 50 prosenttia kaikista tilastoyksiköistä.
  6. Selittävä muuttuja on mitattu ennen selitettävää muuttujaa tai viimeistään samana päivänä.
-
7. Selittävän muuttujan tiedetään olleen tilastollisesti merkitsevässä yhteydessä selitettävään muuttujaan aiemmassa pitkittäistutkimuksessa, kun muut saman regressiomallin muuttujat on kontrolloitu.
-

Taulukko 1.1.2. Käytetyt testit ja niitä vastaavat muuttujat lyhenteineen.

Testi	Mitattava kognition alue / muuttuja	Muuttujan lyhenne
Bostonin nimentätesti	Kuvien nimeäminen	BNT
Nopean sarjallisen nimeämisen testi	Nopea nimeäminen	NSN
Kirjainten nimeäminen	Kirjainten nimeäminen	KiN
Fonologinen prosessointi	Fonologinen prosessointi	FP
Sanavarasto	Sanavarasto	SV
Numerosarjat	Työmuisti	NS
Patsas	Toiminnan säätely	P
Luettavat sanat (oikein luetut)	Lukunopeus	LS
Luettavat sanat (väärin luetut)	Lukutarkkuus	LT
Ymmärtävä lukeminen	Luetun ymmärtäminen	YL
Saneltavat sanat	Oikeinkirjoitus	SS

Taulukko 1.1.3. Tutkimuksen aikataulu.

Vaihe 1: esikoulu				Vaihe 2: 2. luokka			
1. päivä	2. päivä			1. päivä	2. päivä		
Bostonin nimentätesti	Sanavarasto			Luettavat sanat	Saneltavat sanat		
Nopean sarjallisen nimeämisen testi	Numerosarjat			Ymmärtävä lukeminen			
Kirjainten nimeäminen	Patsas						
Fonologinen prosessointi							

Taulukko 1.1.4. Havaintomatriisi. Kaikki kognitiivisten testien muuttujat noudattavat perusjoukossa normaalija-kaumaa, ja kunkin muuttujan keskihajonta on perusjoukossa sama verrokeilla ja hahmottamishäiriöstä kärsivillä.

id	kh	sp	BNT	NSN	KiN	FP	SV	NS	P	LS	LT	YL	SS	syyek1	syyek2	syy2lk1	syy2lk2
1	k	0	38	0,5	0,5	7	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	osall.	vanh. kielt.	ei tav.	ei tav.
2	k	0	44	0	0	13	13	14	14	NA	NA	NA	38	osall.	osall.	vanh. kielt.	osall.
3	k	0	33	-0,5	-2	9	11	6	8	70	3	9	37	osall.	osall.	osall.	osall.
4	k	1	48	1,5	1	16	13	16	17	84	0	11	40	osall.	osall.	osall.	osall.
5	k	1	49	1,5	1,5	18	14	10	14	101	2	10	43	osall.	osall.	osall.	osall.
6	k	1	44	-0,5	-1	14	12	11	13	NA	NA	NA	40	osall.	osall.	sairas	osall.
7	h	0	37	-0,5	0,5	4	14	11	4	53	4	8	25	osall.	osall.	osall.	osall.
8	h	0	43	-1	0	10	14	13	12	NA	NA	NA	NA	osall.	osall.	ei tav.	ei tav.
9	h	0	32	-1,5	-2	6	NA	NA	NA	55	4	9	30	osall.	sairas	osall.	osall.
10	h	1	47	0,5	1	13	14	16	15	NA	NA	NA	33	osall.	osall.	vanh. kielt.	osall.
11	h	1	48	0,5	1	15	16	9	12	86	3	10	36	osall.	osall.	osall.	osall.
12	h	1	43	-1,5	-1,5	11	NA	NA	NA	47	0	12	33	osall.	sairas	osall.	osall.
SUMMA			506	-1	-1	136	121	106	109	496	16	69	355				

Taulukko 1.1.5. Joitain YL:n, NS:n, LT:n ja FP:n arvoilla suoritettuja laskutoimituksia.

id	kh	YL:n arvon neliö	NS:n arvon neliö	YL:n ja NS:n arvon tulo	YL:n arvon ja sen ryhmä- mäkohtaisen (verrokki/hahmotushäiriö) keskiarvon erotus	YL:n arvon ja sen ryhmä- kohtaisen (verrokki/hahmotushäiriö) keskiarvon erotuksen neliö	LT:n arvon neliö	FP:n arvon neliö	LT:n ja FP:n arvon tulo
1	k	NA	NA	NA	NA	NA	NA	49	NA
2	k	NA	196	NA	NA	NA	NA	169	NA
3	k	81	36	54	-1,00	1,0000	9	81	27
4	k	121	256	176	1,00	1,0000	0	256	0
5	k	100	100	100	0	0	4	324	36
6	k	NA	121	NA	NA	NA	NA	196	NA
7	h	64	121	88	-1,75	3,0625	16	16	16
8	h	NA	169	NA	NA	NA	NA	100	NA
9	h	81	NA	NA	-0,75	0,5625	16	36	24
10	h	NA	256	NA	NA	NA	NA	169	NA
11	h	100	81	90	0,25	0,0625	9	225	45
12	h	144	NA	NA	2,25	5,0625	0	121	0
SUMMA		691	1336	508			54	1742	148

Taulukko 1.1.6. Niiden osallistujien suhteellinen osuus, joilta ei puutu kummankaan muuttujan arvoa.

	id	kh	sp	BNT	NSN	KiN	FP	SV	NS	P	LS	LT	YL	SS	syyek1	syyek2	syy2lk1	syy2lk2
id	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
kh	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
sp	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
BNT	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
NSN	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
KiN	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
FP	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
SV	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,42	0,42	0,42	0,67	0,75	0,75	0,75	0,75
NS	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,42	0,42	0,42	0,67	0,75	0,75	0,75	0,75
P	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,42	0,42	0,42	0,67	0,75	0,75	0,75	0,75
LS	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,42	0,42	0,42	0,58	NA	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58
LT	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,42	0,42	0,42	NA	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58
YL	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,42	0,42	0,42	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58
SS	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83	0,67	0,67	0,67	0,58	0,58	0,58	0,83	0,83	0,83	0,83	0,83
syyek1	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
syyek2	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
syy2lk1	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1
syy2lk2	1	1	1	1	1	1	1	0,75	0,75	0,75	0,58	0,58	0,58	0,83	1	1	1	1

Taulukko 1.1.7. Muuttujien välisiä korrelaatioita (Pearson; laskettu käytettävissä olevien havaintojen analyysina).

	sp	BNT	NSN	KiN	FP	SV	NS	P	LS	LT	YL	SS
sp	1	0,77	0,43	0,35	0,77	0,30	0,22	0,63	0,53	-0,76	0,83	0,48
BNT	0,77	1	0,63	0,72	0,87	0,57	0,54	0,82	0,69	-0,61	0,61	0,58
NSN	0,43	0,63	1	0,82	0,64	0,28	0,29	0,61	0,92	-0,30	0,14	0,61
KiN	0,35	0,72	0,82	1	0,47	0,79	0,50	0,39	0,71	-0,16	0,06	0,24
FP	0,77	0,87	0,64	0,47	1	0,17	0,21	0,87	0,85	NA	0,62	0,88
SV	0,30	0,57	0,28	0,79	0,17	1	0,18	0,08	0,27	0,16	0,14	-0,25
NS	0,22	0,54	0,29	0,50	0,21	0,18	1	0,61	0,13	-0,71	0,53	-0,03
P	0,63	0,82	0,61	0,39	0,87	0,08	0,61	1	0,84	-0,91	0,99	0,72
LS	0,53	0,69	0,92	0,71	0,85	0,27	0,13	0,84	1	-0,15	0,11	0,85
LT	-0,76	-0,61	-0,30	-0,16	NA	0,16	-0,71	-0,91	-0,15	1	-0,92	-0,52
YL	0,83	0,61	0,14	0,06	0,62	0,14	0,53	0,99	0,11	-0,92	1	0,49
SS	0,48	0,58	0,61	0,24	0,88	-0,25	-0,03	0,72	0,85	-0,52	0,49	1

Taulukko 1.1.8. Muuttujien välisiä selitysasteita (laskettu käytettävissä olevien havaintojen analyysina).

	sp	BNT	NSN	KiN	FP	SV	NS	P	LS	LT	YL	SS
sp	1	0,59	0,18	0,12	0,59	0,09	0,05	0,40	0,28	0,58	0,69	0,23
BNT	0,59	1	0,40	0,52	0,76	0,32	0,29	0,67	0,48	0,37	0,37	0,34
NSN	0,18	0,40	1	0,67	0,41	0,08	0,08	0,37	0,85	0,09	0,02	0,37
KiN	0,12	0,52	0,67	1	NA	0,62	0,25	0,15	0,50	0,03	0	0,06
FP	0,59	0,76	0,41	NA	1	0,03	0,04	0,76	0,72	NA	0,38	0,77
SV	0,09	0,32	0,08	0,62	0,03	1	0,03	0,01	0,07	0,03	0,02	0,06
NS	0,05	0,29	0,08	0,25	0,04	0,03	1	0,37	0,02	0,50	0,28	0
P	0,40	0,67	0,37	0,15	0,76	0,01	0,37	1	0,71	0,83	0,98	0,52
LS	0,28	0,48	0,85	0,50	0,72	0,07	0,02	0,71	1	0,02	0,01	0,72
LT	0,58	0,37	0,09	0,03	NA	0,03	0,50	0,83	0,02	1	0,85	0,27
YL	0,69	0,37	0,02	0	0,38	0,02	0,28	0,98	0,01	0,85	1	0,24
SS	0,23	0,34	0,37	0,06	0,77	0,06	0	0,52	0,72	0,27	0,24	1

Taulukko 1.1.9. Arvojen puuttumisen indikaattorimuuttujien ja varsinaisten mitattujen muuttujien korrelaatiot. Ensimmäisessä sarakkeessa olevat muuttujat ovat puuttumisen indikaattorimuuttujia, jotka voivat saada arvon 0 (puuttuu) tai 1 (ei puutu). Merkinä tästä muuttujien lyhenteen nimen alussa on kirjain P. Voimakas korrelaatio tarkoittaa, että tietyn muuttujan arvojen puuttuminen on tilastollisessa yhteydessä tietyn muuttujan arvoon.

	sp	BNT	NSN	KiN	FP	SV	NS	P	LS	LT	YL	SS
Pid	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Pkh	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Psp	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PBNT	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PNSN	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PKiN	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PFP	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PSV	0,19	0,46	0,44	0,45	0,47	NA	NA	NA	0,67	0,11	-0,33	0,39
PNS	0,19	0,46	0,44	0,45	0,47	NA	NA	NA	0,67	0,11	-0,33	0,39
PP	0,19	0,46	0,44	0,45	0,47	NA	NA	NA	0,67	0,11	-0,33	0,39
PLS	0,17	-0,16	0,01	-0,13	-0,01	0,13	-0,49	-0,34	NA	NA	NA	-0,19
PLT	0,17	-0,16	0,01	-0,13	-0,01	0,13	-0,49	-0,34	NA	NA	NA	-0,19
PYL	0,17	-0,16	0,01	-0,13	-0,01	0,13	-0,49	-0,34	NA	NA	NA	-0,19
PSS	0,45	0,13	0,08	-0,13	0,31	-0,15	-0,14	0,01	NA	NA	NA	NA
Psyyek1	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Psyyek2	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Psyy2lk1	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Psyy2lk2	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA

TEHTÄVÄT

1.1.1. Vastaa artikkelia Berg ym., Eri nimeämistaitojen yhteys myöhempiin lukitaitoihin hyödyntäen: Oikeinkirjoituksen suhteen pätee, että...

- a) hahmotushäiriöstä kärsivät erosivat sen suhteen verrokeista samansuuntaisesti kuin molemmissa nimeämistaidoissa (kuvien nimeäminen ja nopea nimeäminen) heikosti suoriutuneet lapset erosivat verrokeista (riippumatta eron tilastollisesta merkitsevyydestä).
- b) hahmotushäiriöstä kärsivät erosivat sen suhteen verrokeista tilastollisesti merkitsevästi, mutta molemmissa nimeämistaidoissa (kuvien nimeäminen ja nopea nimeäminen) heikosti suoriutuneet lapset eivät eronneet sen suhteen verrokeista tilastollisesti merkitsevästi.
- c) hahmotushäiriöstä kärsivät eivät eronneet sen suhteen verrokeista tilastollisesti merkitsevästi, mutta molemmissa nimeämistaidoissa (kuvien nimeäminen ja nopea nimeäminen) heikosti suoriutuneet lapset erosivat sen suhteen verrokeista tilastollisesti merkitsevästi.
- d) molemmissa nimeämistaidoissa (kuvien nimeäminen ja nopea nimeäminen) heikosti suoriutuneet lapset sekä hahmotushäiriöstä kärsivät erosivat sen suhteen verrokeista tilastollisesti merkitsevästi.

1.1.2. Eroavatko hahmotushäiriöstä kärsivät lapset verrokeista luetun ymmärtämisen suhteen, kun puuttuvia havaintoja ei korvata mitenkään vaan laskutoimitukset tehdään käytettävissä olevien havaintojen analyysinä ja laskemiseen käytetään taulukon 1.1.4 arvoja?

- a) Mikä on verrokkien keskiarvo?
- b) Mitä tilastokaavaa tarvitset hahmotushäiriöstä kärsivien lasten keskihajonnan laskemiseen?
- c) Mikä on hahmotushäiriöstä kärsivien lasten keskihajonta?
- d) Mitä tilastokaavaa tarvitset testisuureen laskemiseen?
- e) Mikä on testisuureen arvo?
- f) Mitkä ovat testin vapausasteet?
- g) Mikä on testin pienin merkitsevyystaso?
  - i) $< 0,001$
  - ii) $< 0,01$
  - iii) $< 0,05$
  - iv) $< 0,1$
  - v) $< 0,2$
  - vi) $> 0,2$

1.1.3. Täydennä ...

- a) selitysmatriisia 1.1.8: Mikä on muuttujien kirjainten nimeäminen ja fonologinen prosessointi välinen selityssaste?
- b) korrelaatiomatriisia 1.1.7: Muuttujien lukutarkkuus ja fonologinen prosessointi korrelaatio on $r = \frac{a}{\sqrt{b}}$. Mikä on...
  - i) a:n arvo?
  - ii) b:n arvo?
  - iii) korrelaatio?

1.1.4. Täydennä taulukkoa 1.1.6: Mikä on niiden osallistujien suhteellinen osuus, joiden osalta on tieto sekä lukunopeudesta että lukutarkkuudesta?

1.1.5. Valitse muuttujat, jotka soveltuvat selittäviksi muuttujiksi, kun imputoidaan luetun ymmärtämisen puuttuvia arvoja lineaarisella regressiolla. Käytä taulukossa 1.1.1 esitettyjä sääntöjä kunkin alakohdan ohjeiden mukaisesti:

- a) Mikä tai mitkä seuraavista muuttujista soveltuvat, kun niiden on vastattava sääntöä 1 ja sääntöä 2?
  - i) Nopea nimeäminen
  - ii) Saneltavat sanat
  - iii) Kuvien nimeäminen
  - iv) Sukupuoli
  - v) Ei mikään ylläolevista
- b) Mikä tai mitkä seuraavista muuttujista soveltuvat, kun niiden on vastattava ainakin toista säännöistä 1 ja 3?
  - i) Työmuisti
  - ii) Saneltavat sanat
  - iii) Toiminnan säätely
  - iv) Sanavarasto
  - v) Ei mikään ylläolevista

- c) Mikä tai mitkä seuraavista muuttujista soveltuvat, kun niiden on vastattava toista (ja vain toista) säännöistä 5 ja 6 sekä lisäksi sääntöä 1?
  - i) Työmuisti
  - ii) Nopea nimeäminen
  - iii) Saneltavat sanat
  - iv) Ei mikään ylläolevista
- d) Mikä tai mitkä seuraavista muuttujista soveltuvat, kun valitset ne säännön 7 perusteella?
  - i) Sanavarasto
  - ii) Kirjainten nimeäminen
  - iii) Toiminnan säätely
  - iv) Ei mikään ylläolevista

1.1.6. Imputoi osallistujan 6 luetun ymmärtäminen -muuttujan arvo käyttäen lineaarista regressioanalyysia, jossa selittävänä muuttujana on työmuisti.

- a) Mitä tilastokaavaa tarvitset selittävän muuttujan regressiokertoimen laskemiseen?
- b) Mikä on selittävän muuttujan regressiokertoimen arvo?
- c) Mitä tilastokaavaa tarvitset vakion b_0 laskemiseen?
- d) Mikä on vakion b_0 arvo?
- e) Mikä on selittävän muuttujan arvo?
- f) Mikä on selitettävän muuttujan estimaatin arvo?

TEHTÄVÄ 1.2

VASTAA VASTAUSLOMAKKEISIIN 2 JA 3.

Tutkija oli kiinnostunut siitä miten tentissäoloaika on yhteydessä kokeessa menestymiseen. Tutkija kirjasi tentinvalvonnan yhteydessä opiskelijan tenttipaperiin poistumisjärjestystä osoittavan numeron vuosittain järjestettävässä tentissä vuodesta 2008 vuoteen 2017 (lukuunottamatta vuosia 2009 ja 2010). Tämän lisäksi hän merkitsi myös ajan jonka oppilas käytti tenttiin vastaimiseen vuosina 2014–2016.

Vuosien 2014–2016 yhdistetystä aineistosta on laadittu kolme sironta- eli hajontakuviota.

Kuva 1.2.1: Poistumisjärjestys X-akselilla ja yhteispisteet Y-akselilla.

Kuva 1.2.2: Kokeessaoloaika minuutteina X-akselilla ja yhteispisteet Y-akselilla.

Kuva 1.2.3: Kokeessaoloaika minuutteina X-akselilla ja kokeesta poistuneiden prosenttiosuus Y-akselilla.

Kuvat 1.2.2 ja 1.2.3 osoittavat, että kokeessaoloaika on oikealle vino muuttuja, eli suuri osa tentissäolijoista käyttää suuren osan tai lähes koko tenttiajan. Tämän takia tutkija halusi luoda kokeessaoloaikaa kuvaavat estimaatit myös niiden vuosien aineistoille, joihin hän oli kirjannut vain poistumisajan ja yhteispisteet käyttäen referenssinä vuosien 2014–2016 yhdistettyä aineistoa.

Käytetyt muuttujat:

POI kuvaa monentenako henkilö on lähtenyt kokeesta. Numero 1 tarkoittaa, että henkilö on lähtenyt ensimmäisenä.

YHT kokeesta saadut yhteispisteet. Kokeesta pääsi läpi jos sai noin puolet maksimipisteistä. Kokeestäläpäisyn raja oli yleensä 33 pistettä.

MIN Kokeessaoloaika minuutteina kokeen alusta. Tämä muuttuja saa arvoja 75–248. Kokeen pituus on ollut 4 tuntia, mutta lop-puruuhkan takia viimeinen on lähtenyt jonakin vuonna 8 minuuttia kokeen virallisen päättymisen jälkeen. Tämä on mitattu vain vuosina 2014–2016.

Vuosien 2014–2016 aineistosta tehtiin uusi yhdistetty aineisto, jonka havaintojen lukumäärä (N) oli 184.

PO2: Poistumisjärjestystä kuvaava muuttuja, joka on muodostettu vuosien 2014–2016 yhdistetystä aineistosta. Aineisto lajiteltiin kokeessaoloajan (MIN) mukaan nousevaan järjestykseen. Jos henkilöt olivat poistuneet samoilla minuuttiluvuilla, niin näiden henkilöiden kohdalla poistumisjärjestys on satunnaisessa nousevassa järjestyksessä.

PO2% = $(PO2/N) \cdot 100$ %. Poistumisjärjestystä kuvaava %-muuttuja, joka on muodostettu vuosien 2014–2016 yhdistetystä aineistosta ja jonka pienin arvo on $(1/184) \cdot 100$ ja suurin arvo on 100.

Tutkija halusi luoda vuosien 2014–2016 aineistojen perusteella arviot kokeessaoloajalle minuuteissa myös niille vuosille, joilla hän oli kirjannut vain poistumisen järjestysnumeroa kuvaavan muuttujan.

Ensiksi hän loi muuttujan **POI%** = $(POI/N) \cdot 100$ erikseen jokaisen vuoden aineistolle, siis vuosille 2008, 2011–2017. N = havaintojen lukumäärä kyseisenä vuonna.

Sitten hän määritteli ns. *sijoitusmenetelmän*:

Hän liitti **P%** muuttujan arvon minuuttiluvuksi seuraavalla tavalla. Hän etsi vuosien 2014–2016 yhdistetystä aineistosta laske-
tuista PO2% luvuista luvun, joka oli lähinnä P%-lukua oleva pienempi kuin P% luku. Tätä hän nimitti luvuksi PO2%a. Sitten hän
etsi PO2% luvuista luvun, joka oli lähin, mutta suurempi tai yhtä suuri kuin P%-luku, tätä hän nimitti luvuksi PO2%b. Näin tutkija
on saanut PO2% luvuista välin PO2%a–PO2%b. Tämän jälkeen tutkija katsoi mikä on minuuttiluku MIN, joka sijoittuu välille
PO2%a–PO2%b. Näin saadun MIN-luvun hän sijoitti P% lukua vastaavaksi minuutteja kuvaavan muuttujan arvoksi joka suorassa
sijoitusmenetelmässä on muuttuja EMIN1 ja referenssimenetelmässä EMIN2. Tasatapauksessa hän valitsi PO2%b:tä vastaavan
muuttujan minuuttiluvun estimaatiksi.

1. *Suora sijoitusmenetelmä*. P% luvun arvona käytetään muuttujan POI% arvoa. Minuutteja kuvaava arvio sijoitetaan muuttujaan EMIN1.

2. Toista menetelmää hän nimitti *referenssimenetelmäksi*. Tässä menetelmässä arvioidaan kokeessaolominuutit EMIN2 seuraavas-
sa esitetyllä tavalla. Vuosien 2014–2016 yhdistetystä aineistosta etsitään referenssit minimiarvoiksi jota nopeammin ei kokeesta
voi selviytyä niin että saisi hyvän tuloksen. Hän katsoi vuosien 2014–2016 aineistosta kuinka nopeasti nopein kokeentekijä oli
saanut kohtalaisen hyvän pistemäärän (YHT vähintään 49) tai erittäin hyvän pistemäärän (YHT 58.5 tai enemmän). AP1:ksi hän
sijoitti PO2%-luvun, joka vastaa sellaisen henkilön PO2% lukua, joka on tehnyt nopeimmin tentin vuosien 2014–2016 aineistosta
ja saanut vähintään 49 pistettä, mutta ei 58.5 pistettä tai enemmän. MIN luvuksi hän sijoitti kyseisen henkilön minuutteja ku-
vaavan MIN luvun. AP2:ksi hän sijoitti PO2%-luvun, joka vastaa sellaisen henkilön PO2% lukua, joka on tehnyt nopeimmin tentin
vuosien 2014–2016 aineistosta ja saanut vähintään 58.5 pistettä (tällä pistemäärällä sai korkeimman arvosanan). MIN luvuksi hän
sijoitti kyseisen henkilön minuutteja kuvaavan MIN luvun.

Minuuttien estimoinnit referenssimenetelmällä vuosille 2008, 2011–2013 ja 2017

AP = Alkureferenssi, joka on joko AP1 tai AP2 sen mukaan kummanlainen havainto löytyy ensimmäisenä kun aineistoa tarkastel-
laan nousevassa poistumisjärjestyksessä.

N = havaintojen lukumäärä kyseisenä vuonna

AJ = pienin järjestysnumero POI, jolla henkilö on saanut vähintään 49 pistettä

LN = loppuhavainnot $LN = N - AJ$

LK = $(100 - AP)/LN$

AK = $(AP - 1)/(AJ - 1)$

EPO2% muuttujan arvoksi sijoitetaan joko EPOA% tai EPOL% seuraavien ehtojen perusteella:

EPOA% = $1 + AK \cdot (POI - 1)$ kun POI vaihtelee välillä 1, LN-1

EPOL% = $AP + LK \cdot (POI - AJ)$ kun POI vaihtelee välillä LN, N

Tämän jälkeen hän määritteli muuttujan EMIN2 arvot aikaisemmin määriteltäjä sijoitusmenetelmää käyttäen antaen ensiksi P%
muuttujalle arvot EPOA% tai EPOL% ylläolevien ehtojen mukaisesti.

Vuosien 2014–2016 sekä 2008, 2009–2012 ja 2017 aineistot ovat seuraavilla sivuilla.

2014					
POI	YHT	MIN	POI%	PO2	PO2%
1	8.5	80	1.6	2	1.1
2	5.5	95	3.1	6	3.3
3	37.0	110	4.7	7	3.8
4	42.5	125	6.3	10	5.4
5	32.0	127	7.8	11	6.0
6	40.0	130	9.4	12	6.5
7	43.0	133	10.9	15	8.2
8	20.5	135	12.5	17	9.2
9	33.0	136	14.1	18	9.8
10	28.5	165	15.6	25	13.6
11	59.0	165	17.2	26	14.1
12	33.5	169	18.8	28	15.2
13	54.0	170	20.3	30	16.3
14	51.0	173	21.9	34	18.5
15	41.0	174	23.4	35	19.0
16	54.5	175	25.0	38	20.7
17	62.0	175	26.6	39	21.2
18	63.0	178	28.1	43	23.4
19	58.0	182	29.7	49	26.6
20	44.0	183	31.3	51	27.7
21	63.0	189	32.8	55	29.9
22	30.0	189	34.4	56	30.4
23	58.0	191	35.9	57	31.0
24	49.0	192	37.5	60	32.6
25	51.0	194	39.1	62	33.7
26	61.0	195	40.6	63	34.2
27	54.0	196	42.2	64	34.8
28	53.0	196	43.8	65	35.3
29	42.0	196	45.3	66	35.9
30	50.0	198	46.9	69	37.5
31	44.5	202	48.4	73	39.7
32	53.0	203	50.0	76	41.3
33	35.5	203	51.6	77	41.8
34	55.5	203	53.1	78	42.4
35	55.0	206	54.7	82	44.6
36	50.0	208	56.3	85	46.2
37	38.0	208	57.8	86	46.7
38	54.5	209	59.4	91	49.5
39	49.0	215	60.9	99	53.8
40	62.5	216	62.5	101	54.9
41	54.5	218	64.1	104	56.5
42	47.0	219	65.6	107	58.2
43	38.0	221	67.2	108	58.7
44	56.0	222	68.8	109	59.2
45	45.0	224	70.3	116	63.0
46	42.5	226	71.9	121	65.8
47	46.0	227	73.4	126	68.5
48	50.0	227	75.0	127	69.0
49	62.0	229	76.6	129	70.1
50	61.0	229	78.1	130	70.7
51	22.0	231	79.7	134	72.8
52	36.5	231	81.3	135	73.4
53	39.0	231	82.8	136	73.9
54	55.0	232	84.4	139	75.5
55	51.0	236	85.9	150	81.5
56	56.0	239	87.5	160	87.0
57	47.0	241	89.1	167	90.8
58	48.0	241	90.6	168	91.3
59	51.0	241	92.2	169	91.8
60	45.0	241	93.8	170	92.4
61	62.0	243	95.3	178	96.7
62	49.0	248	96.9	182	98.9
63	36.0	248	98.4	183	99.5
64	65.0	248	100.0	184	100.0

2015					
POI	YHT	MIN	POI%	PO2	PO2%
1	37.0	123	1.8	8	4.3
2	53.0	124	3.6	9	4.9
3	37.0	132	5.4	14	7.6
4	62.5	144	7.1	20	10.9
5	37.0	153	8.9	22	12.0
6	40.5	159	10.7	24	13.0
7	33.0	169	12.5	29	15.8
8	52.5	171	14.3	31	16.8
9	28.5	174	16.1	36	19.6
10	62.5	176	17.9	40	21.7
11	63.5	177	19.6	41	22.3
12	52.0	178	21.4	44	23.9
13	56.0	179	23.2	45	24.5
14	43.5	183	25.0	52	28.3
15	60.0	184	26.8	53	28.8
16	53.5	186	28.6	54	29.3
17	24.0	191	30.4	58	31.5
18	55.0	193	32.1	61	33.2
19	55.0	196	33.9	67	36.4
20	47.5	197	35.7	68	37.0
21	26.5	198	37.5	70	38.0
22	31.5	202	39.3	74	40.2
23	48.0	204	41.1	80	43.5
24	44.5	205	42.9	81	44.0
25	61.0	206	44.6	83	45.1
26	45.0	207	46.4	84	45.7
27	55.0	208	48.2	87	47.3
28	56.5	208	50.0	88	47.8
29	56.5	208	51.8	89	48.4
30	61.0	208	53.6	90	48.9
31	56.0	209	55.4	92	50.0
32	60.0	209	57.1	93	50.5
33	62.0	210	58.9	95	51.6
34	44.5	210	60.7	96	52.2
35	52.5	211	62.5	97	52.7
36	53.5	215	64.3	100	54.3
37	35.5	218	66.1	105	57.1
38	56.0	218	67.9	106	57.6
39	55.0	222	69.6	110	59.8
40	56.0	223	71.4	113	61.4
41	59.0	223	73.2	114	62.0
42	62.5	224	75.0	117	63.6
43	33.0	225	76.8	119	64.7
44	53.5	225	78.6	120	65.2
45	36.0	229	80.4	131	71.2
46	52.5	234	82.1	143	77.7
47	52.0	234	83.9	144	78.3
48	41.5	235	85.7	147	79.9
49	42.5	236	87.5	151	82.1
50	46.5	237	89.3	153	83.2
51	62.0	238	91.1	159	86.4
52	28.0	239	92.9	161	87.5
53	50.5	239	94.6	162	88.0
54	52.5	239	96.4	163	88.6
55	51.0	239	98.2	164	89.1
56	46.5	240	100.0	166	90.2

2016					
POI	YHT	MIN	POI%	PO2	PO2%
1	18.0	75	1.6	1	0.5
2	27.0	84	3.1	3	1.6
3	0.0	90	4.7	4	2.2
4	17.0	91	6.3	5	2.7
5	36.5	131	7.8	13	7.1
6	21.5	134	9.4	16	8.7
7	32.0	138	10.9	19	10.3
8	47.5	145	12.5	21	11.4
9	62.0	156	14.1	23	12.5
10	18.5	166	15.6	27	14.7
11	58.5	171	17.2	32	17.4
12	15.0	172	18.8	33	17.9
13	55.5	174	20.3	37	20.1
14	67.0	177	21.9	42	22.8
15	58.5	179	23.4	46	25.0
16	65.5	179	25.0	47	25.5
17	62.5	181	26.6	48	26.1
18	21.0	182	28.1	50	27.2
19	65.5	191	29.7	59	32.1
20	61.5	199	31.3	71	38.6
21	46.5	199	32.8	72	39.1
22	57.5	202	34.4	75	40.8
23	38.0	203	35.9	79	42.9
24	57.5	209	37.5	94	51.1
25	39.5	214	39.1	98	53.3
26	62.5	216	40.6	102	55.4
27	57.5	216	42.2	103	56.0
28	62.5	222	43.8	111	60.3
29	49.5	222	45.3	112	60.9
30	39.5	223	46.9	115	62.5
31	67.0	224	48.4	118	64.1
32	34.5	226	50.0	122	66.3
33	52.5	226	51.6	123	66.8
34	64.0	226	53.1	124	67.4
35	58.0	226	54.7	125	67.9
36	51.5	228	56.3	128	69.6
37	59.0	230	57.8	132	71.7
38	60.5	230	59.4	133	72.3
39	65.5	231	60.9	137	74.5
40	44.5	231	62.5	138	75.0
41	59.0	232	64.1	140	76.1
42	58.5	233	65.6	141	76.6
43	53.5	233	67.2	142	77.2
44	66.5	234	68.8	145	78.8
45	67.5	234	70.3	146	79.3
46	56.5	235	71.9	148	80.4
47	37.0	235	73.4	149	81.0
48	66.5	236	75.0	152	82.6
49	30.5	237	76.6	154	83.7
50	43.0	237	78.1	155	84.2
51	58.0	237	79.7	156	84.8
52	50.5	237	81.3	157	85.3
53	62.5	237	82.8	158	85.9
54	60.5	239	84.4	165	89.7
55	55.5	241	85.9	171	92.9
56	61.5	241	87.5	172	93.5
57	53.5	241	89.1	173	94.0
58	39.0	241	90.6	174	94.6
59	60.0	241	92.2	175	95.1
60	56.0	242	93.8	176	95.7
61	64.0	242	95.3	177	96.2
62	65.0	244	96.9	179	97.3
63	36.5	245	98.4	180	97.8
64	50.0	246	100.0	181	98.4

2008			
POI	YHT	POI%	EMIN1
1	6.0	2.0	84
2	0.0	4.0	110
3	22.0	6.0	127
4	62.0	8.0	132
5	28.0	10.0	136
6	43.0	12.0	153
7	46.0	14.0	165
8	46.0	16.0	169
9	66.0	18.0	172
10	40.0	20.0	174
11	70.0	22.0	176
12	69.0	24.0	178
13	68.0	26.0	179
14	41.0	28.0	183
15	72.0	30.0	189
16	23.0	32.0	191
17	71.0	34.0	194
18	63.0	36.0	196
19	74.0	38.0	198
20	69.0	40.0	202
21	65.0	42.0	203
22	49.0	44.0	204
23	65.0	46.0	207
24	65.0	48.0	208
25	43.0	50.0	209
26	59.0	52.0	210
27	45.0	54.0	215
28	76.0	56.0	216
29	65.0	58.0	218
30	66.0	60.0	222
31	70.0	62.0	223
32	55.0	64.0	224
33	61.0	66.0	226
34	63.0	68.0	226
35	57.0	70.0	228
36	43.0	72.0	230
37	55.0	74.0	231
38	49.0	76.0	232
39	42.0	78.0	234
40	47.0	80.0	235
41	53.0	82.0	236
42	64.0	84.0	237
43	62.0	86.0	237
44	27.0	88.0	239
45	29.0	90.0	239
46	28.0	92.0	241
47	53.0	94.0	241
48	18.0	96.0	242
49	61.0	98.0	245
50	31.0	100.0	248

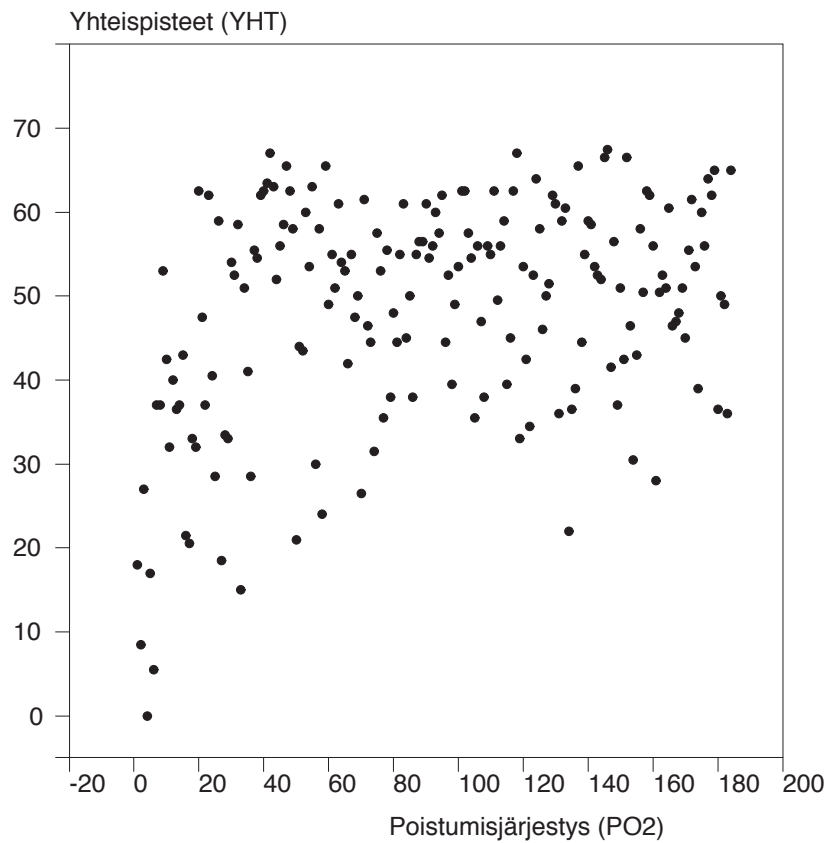
2011					
POI	YHT	POI%	EMIN1	EPO2%	EMIN2
1	66.0	1.7	84	10.9	144
2	21.5	3.4	95	12.5	153
3	50.5	5.2	124	14.0	165
4	26.0	6.9	130	15.6	169
5	69.0	8.6	133	17.2	171
6	29.0	10.3	138	18.7	173
7	43.0	12.1	153	20.3	174
8	58.0	13.8	165	21.8	176
9	50.0	15.5	169	23.4	178
10	50.0	17.2	171	25.0	179
11	67.0	19.0	173	26.5	181
12	66.0	20.7	175	28.1	183
13	35.5	22.4	177	29.7	186
14	17.0	24.1	178	31.2	191
15	60.0	25.9	179	32.8	192
16	66.0	27.6	182	34.3	195
17	23.0	29.3	184	35.9	196
18	44.5	31.0	191	37.5	197
19	28.5	32.8	192	39.0	199
20	64.0	34.5	195	40.6	202
21	35.5	36.2	196	42.2	203
22	24.0	37.9	198	43.7	204
23	47.0	39.7	199	45.3	206
24	57.0	41.4	203	46.9	208
25	39.0	43.1	203	48.4	208
26	31.0	44.8	206	50.0	209
27	56.0	46.6	208	51.5	209
28	55.0	48.3	208	53.1	211
29	63.0	50.0	209	54.7	215
30	63.0	51.7	210	56.2	216
31	63.0	53.4	214	57.8	218
32	31.0	55.2	216	59.4	222
33	59.0	56.9	218	60.9	222
34	31.0	58.6	219	62.5	223
35	48.0	60.3	222	64.0	224
36	48.0	62.1	223	65.6	225
37	34.5	63.8	224	67.2	226
38	50.5	65.5	225	68.7	227
39	46.0	67.2	226	70.3	229
40	58.0	69.0	227	71.9	230
41	42.0	70.7	229	73.4	231
42	52.0	72.4	230	75.0	231
43	46.0	74.1	231	76.6	232
44	65.5	75.9	232	78.1	234
45	52.0	77.6	233	79.7	234
46	40.5	79.3	234	81.2	235
47	60.0	81.0	235	82.8	236
48	36.0	82.8	236	84.4	237
49	59.0	84.5	237	85.9	237
50	54.0	86.2	237	87.5	239
51	58.0	87.9	239	89.1	239
52	44.5	89.7	239	90.6	240
53	35.0	91.4	241	92.2	241
54	59.0	93.1	241	93.7	241
55	43.0	94.8	241	95.3	241
56	24.5	96.6	242	96.9	243
57	65.5	98.3	245	98.4	246
58	51.0	100.0	248	100.0	248

2012					
POI	YHT	POI%	EMIN1	EPO2%	EMIN2
1	0.0	1.8	84	1.0	75
2	0.0	3.5	95	2.3	90
3	31.0	5.3	124	3.6	95
4	50.0	7.0	130	4.9	124
5	36.0	8.8	134	6.7	130
6	38.0	10.5	138	8.5	133
7	47.0	12.3	153	10.3	136
8	60.0	14.0	165	12.1	153
9	40.0	15.8	169	13.9	165
10	60.0	17.5	171	15.7	169
11	27.0	19.3	174	17.5	171
12	63.0	21.1	175	19.3	174
13	56.0	22.8	177	21.0	175
14	41.0	24.6	179	22.8	177
15	45.0	26.3	181	24.6	179
16	52.0	28.1	183	26.4	181
17	44.5	29.8	186	28.2	183
18	36.0	31.6	191	30.0	189
19	55.0	33.3	193	31.8	191
20	43.0	35.1	196	33.6	193
21	55.0	36.8	196	35.4	196
22	59.0	38.6	199	37.2	197
23	60.0	40.4	202	39.0	199
24	57.0	42.1	203	40.8	202
25	33.0	43.9	204	42.6	203
26	38.5	45.6	206	44.4	205
27	56.0	47.4	208	46.2	207
28	50.0	49.1	208	48.0	208
29	63.0	50.9	209	49.8	209
30	59.0	52.6	210	51.6	209
31	57.0	54.4	215	53.3	214
32	64.0	56.1	216	55.1	216
33	58.0	57.9	218	56.9	218
34	35.5	59.6	222	58.7	221
35	51.5	61.4	222	60.5	222
36	41.0	63.2	224	62.3	223
37	33.5	64.9	225	64.1	224
38	64.0	66.7	226	65.9	226
39	37.0	68.4	226	67.7	226
40	55.0	70.2	229	69.5	227
41	59.5	71.9	230	71.3	229
42	48.0	73.7	231	73.1	231
43	59.0	75.4	231	74.9	231
44	54.0	77.2	233	76.7	233
45	49.0	78.9	234	78.5	234
46	35.0	80.7	235	80.3	235
47	54.0	82.5	236	82.1	236
48	67.0	84.2	237	83.9	237
49	59.0	86.0	237	85.6	237
50	36.5	87.7	239	87.4	239
51	67.0	89.5	239	89.2	239
52	59.0	91.2	241	91.0	241
53	49.0	93.0	241	92.8	241
54	64.0	94.7	241	94.6	241
55	59.0	96.5	242	96.4	242
56	58.5	98.2	245	98.2	245
57	67.0	100.0	248	100.0	248

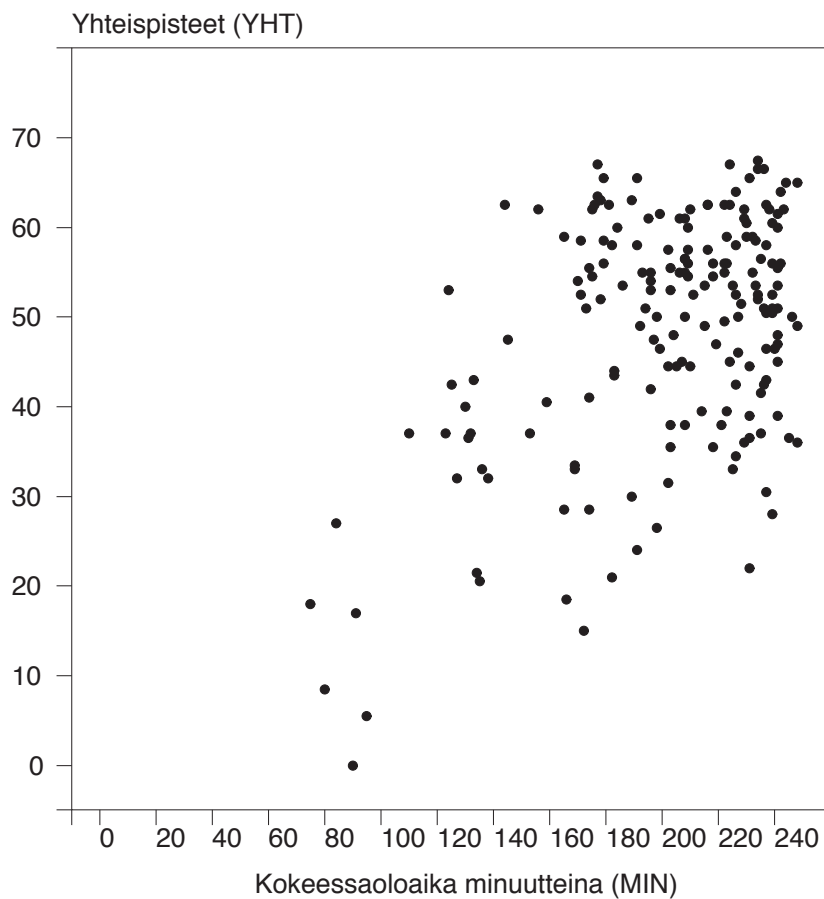

2013					
POI	YHT	POI%	EMIN1	EPO2%	EMIN2
1	49.0	1.5	80	4.9	124
2	50.5	3.1	91	6.4	127
3	40.0	4.6	123	7.9	132
4	38.5	6.2	127	9.4	135
5	50.5	7.7	132	10.8	138
6	20.5	9.2	134	12.3	153
7	43.5	10.8	138	13.8	165
8	51.0	12.3	153	15.3	169
9	62.0	13.8	165	16.8	170
10	40.5	15.4	169	18.3	172
11	47.5	16.9	171	19.8	174
12	45.5	18.5	172	21.2	175
13	39.5	20.0	174	22.7	177
14	41.5	21.5	175	24.2	178
15	18.5	23.1	177	25.7	179
16	45.5	24.6	179	27.2	182
17	49.5	26.2	181	28.7	183
18	33.5	27.7	182	30.2	189
19	41.5	29.2	184	31.6	191
20	54.0	30.8	189	33.1	192
21	35.5	32.3	191	34.6	195
22	48.0	33.8	194	36.1	196
23	36.5	35.4	196	37.6	198
24	38.5	36.9	196	39.1	199
25	41.0	38.5	198	40.6	202
26	57.5	40.0	202	42.0	203
27	42.0	41.5	203	43.5	204
28	41.5	43.1	203	45.0	206
29	61.0	44.6	206	46.5	208
30	52.5	46.2	207	48.0	208
31	51.5	47.7	208	49.5	209
32	51.0	49.2	208	51.0	209
33	51.0	50.8	209	52.5	210
34	62.0	52.3	210	53.9	215
35	58.5	53.8	215	55.4	216
36	32.0	55.4	216	56.9	218
37	40.0	56.9	218	58.4	219
38	46.5	58.5	219	59.9	222
39	47.5	60.0	222	61.4	222
40	64.5	61.5	223	62.9	223
41	44.0	63.1	224	64.3	224
42	52.5	64.6	224	65.8	226
43	53.0	66.2	226	67.3	226
44	57.0	67.7	226	68.8	227
45	60.5	69.2	227	70.3	229
46	58.5	70.8	229	71.8	230
47	48.5	72.3	230	73.3	231
48	41.5	73.8	231	74.7	231
49	54.0	75.4	231	76.2	232
50	45.5	76.9	233	77.7	233
51	59.0	78.5	234	79.2	234
52	46.0	80.0	235	80.7	235
53	57.5	81.5	236	82.2	236
54	53.5	83.1	236	83.7	237
55	43.0	84.6	237	85.1	237
56	29.0	86.2	237	86.6	238
57	57.5	87.7	239	88.1	239
58	25.5	89.2	239	89.6	239
59	58.5	90.8	241	91.1	241
60	56.0	92.3	241	92.6	241
61	48.5	93.8	241	94.1	241
62	48.5	95.4	241	95.5	241
63	49.5	96.9	243	97.0	243
64	37.5	98.5	246	98.5	246
65	58.0	100.0	248	100.0	248

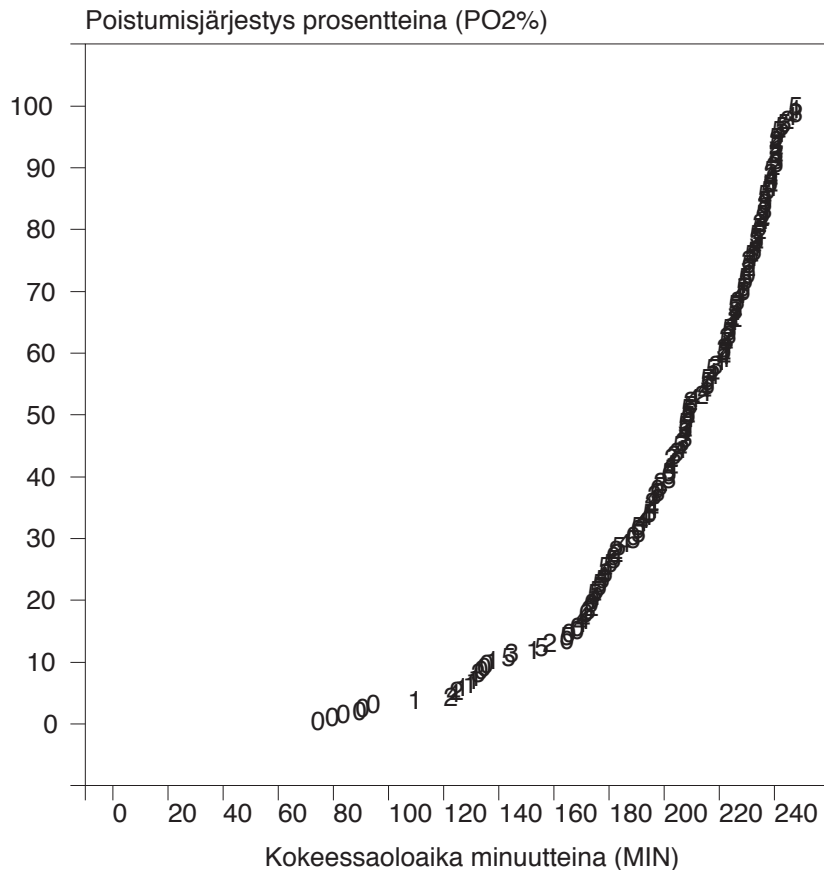
2017					
POI	YHT	POI%	EMIN1	EPO2%	EMIN2
1	58.5	1.7	84	10.9	144
2	8.0	3.4	95	12.3	153
3	17.0	5.1	124	13.7	165
4	42.5	6.8	130	15.1	166
5	17.0	8.5	133	16.5	170
6	57.5	10.2	136	17.9	171
7	56.5	11.9	145	19.3	174
8	45.0	13.6	159	20.6	174
9	54.5	15.3	169	22.0	176
10	11.0	16.9	171	23.4	178
11	43.5	18.6	173	24.8	179
12	54.0	20.3	174	26.2	181
13	58.5	22.0	176	27.6	182
14	44.5	23.7	178	29.0	184
15	49.5	25.4	179	30.4	189
16	33.5	27.1	182	31.8	191
17	44.0	28.8	184	33.2	193
18	50.5	30.5	189	34.6	195
19	52.0	32.2	191	36.0	196
20	38.5	33.9	194	37.4	197
21	52.5	35.6	196	38.7	199
22	40.5	37.3	197	40.1	202
23	44.0	39.0	199	41.5	203
24	40.0	40.7	202	42.9	203
25	44.0	42.4	203	44.3	205
26	48.0	44.1	205	45.7	207
27	55.5	45.8	207	47.1	208
28	60.5	47.5	208	48.5	208
29	50.5	49.2	208	49.9	209
30	17.5	50.8	209	51.3	209
31	34.5	52.5	210	52.7	210
32	56.0	54.2	215	54.1	215
33	36.0	55.9	216	55.5	216
34	60.5	57.6	218	56.8	218
35	61.5	59.3	222	58.2	219
36	33.5	61.0	222	59.6	222
37	47.0	62.7	223	61.0	222
38	52.0	64.4	224	62.4	223
39	60.0	66.1	226	63.8	224
40	60.0	67.8	226	65.2	225
41	47.0	69.5	227	66.6	226
42	56.5	71.2	229	68.0	226
43	59.0	72.9	231	69.4	227
44	54.5	74.6	231	70.8	229
45	46.5	76.3	232	72.2	230
46	58.5	78.0	234	73.5	231
47	54.0	79.7	234	74.9	231
48	32.5	81.4	235	76.3	232
49	52.0	83.1	236	77.7	234
50	51.5	84.7	237	79.1	234
51	53.5	86.4	238	80.5	235
52	45.0	88.1	239	81.9	236
53	62.0	89.8	239	83.3	237
54	54.0	91.5	241	84.7	237
55	46.5	93.2	241	86.1	237
56	63.5	94.9	241	87.5	239
57	53.5	96.6	242	88.9	239
58	50.5	98.3	245	90.3	240
59	47.0	100.0	248	91.6	241

Kuva 1.2.1. Poistumisjärjestys X-akselilla ja yhteispisteet Y-akselilla vuosien 2014–2016 yhdistetystä aineistosta.

Kuva 1.2.2. Kokeessaoloaika minuutteina X-akselilla ja yhteispisteet Y-akselilla vuosien 2014–2016 yhdistetystä aineistosta.

Kuva 1.2.3. Kokeessaoloaika minuutteina X-akselilla ja kokeesta poistuneiden prosenttiosuus Y-akselilla vuosien 2014–2016 yhdistetystä aineistosta.

TEHTÄVÄT

1.2.1. Referenssien määrittäminen: Määrittele alkureferenssit AP1 ja AP2 sekä niitä vastaavat minuuttiluvut vuosien 2014–2016 aineistosta.

- AP1-arvo
- AP1-arvon minuuttiluku (Muuttujan MIN arvo)
- AP2-arvo
- AP2-arvon minuuttiluku (Muuttujan MIN arvo)

1.2.2. Tutki eri vuosien kohdalla voidaanko käyttää referenssimenetelmän lisäksi myös suoraa sijoitusmenetelmää, vai onko referenssimenetelmä ainoa vaihtoehto. Jos referenssimenetelmä on ainoa vaihtoehto, valitse sen poistumisjärjestystä osoittavan havainnon numero (muuttujan POI arvo) kunakin vuonna, joka johtaa siihen, että referenssimenetelmää on käytettävä. Mikäli referenssimenetelmää ei ole pakko käyttää tietyn vuoden aineistossa, valitse pelkästään numero 0.

- vuosi 2008
- vuosi 2011
- vuosi 2012
- vuosi 2013
- vuosi 2017

1.2.3. Anna vuoden 2008 aineistolle estimaatit muuttujille EPO2% ja EMIN2 kolmantena (POI = 3) ja kuudentena (POI = 6) poistuneille henkilöille.

- Kolmantena poistuneen henkilön EPO2%-muuttujan arvo
- Kolmantena poistuneen henkilön EMIN2-muuttujan arvo
- Kuudentena poistuneen henkilön EPO2%-muuttujan arvo
- Kuudentena poistuneen henkilön EMIN2-muuttujan arvo

TEHTÄVÄT

1.3.1. Eräässä tutkimuksessa tutkittiin kahden eri ryhmän eroja siinä kuinka usein he bluffasivat pokeripelissä. Pelaajaryhmässä A pelattiin 450 peliä ja pelaajat bluffasivat yhteensä 216 kertaa. Pelaajaryhmässä b pelattiin myös 450 peliä ja pelaajat bluffasivat yhteensä 189 kertaa. Testaa voidaanko tämän aineiston perusteella olettaa, että pelaajaryhmien bluffaamisen todennäköisyys poikkeaa tilastollisesti merkitsevästi toisistaan, kun havaintojen voidaan olettaa olevan toisistaan riippumattomia. Merkitse vastauslomakkeeseen: ...

a) tehtävässä käytettävä kaava	c) oikea vastahypoteesi
b) oikea nollahypoteesi	i) $p_a < p_b$
i) $p_a < p_b$	ii) $p_a > p_b$
ii) $p_a > p_b$	iii) $p_a \leq p_b$
iii) $p_a \leq p_b$	iv) $p_a \geq p_b$
iv) $p_a \geq p_b$	v) $p_a = p_b$
v) $p_a = p_b$	vi) $p_a \neq p_b$
vi) $p_a \neq p_b$	d) testisuureen arvo
	e) testiin liittyvä tarkka p-arvo

1.3.2. Toisessa tutkimuksessa oli tarkoituksena arvioida poikkeako tietyssä ryhmässä pokerissa bluffaamisen todennäköisyys arvosta 0.5. Pilottitutkimuksessa havaittiin, että ryhmässä bluffaamisen todennäköisyys on 0.53, eli 53 %. Kuinka suuri otos tutkijoiden tulisi kerätä, jotta uuden otoksen enimmäisvirhe olisi 99 % luottamustasolla enintään pilottitutkimuksessa havaitun poikkeaman suuruinen ($\pm 3\%$) olettaen että pilottitutkimuksessa saatu arvio bluffaamisen todennäköisyydestä pitää paikkansa. Ilmoita tulos kokonaislukujen tarkkuudella. Merkitse vastauslomakkeeseen:

- a) tehtävässä käytettävä kaava
- b) luottamustason kriittinen arvo
- c) otoksen koko kokonaislukujen tarkkuudella

1.3.3. Tutkimuksessa koehenkilö tarkkailee viittä pokerin pelaajaa. Pokerin pelaajat on ohjeistettu siten, että tietyssä pelitilanteessa yksi ja ainoastaan yksi satunnaisesti valittu pelaaja bluffaa. Koehenkilön tehtävänä on arvata kuka pelaajista on bluffaaja. Ennen varsinaisen pelitilanteen alkamista koehenkilölle annetaan tehtäväksi arvata kuka pelaajista sillä keralla on bluffaaja. Arvauksen jälkeen kokeen johtaja osoittaa koehenkilölle yhden pelaajan joka ei varmasti bluffaa. Laske todennäköisyys sille, että koehenkilö arvaa bluffaajan, mikäli hän vaihtaa alkuperäistä arvaustaan. Merkitse vastauslomakkeeseen:

- a) todennäköisyyden osoittaja
- b) todennäköisyyden nimittäjä
- c) varsinainen todennäköisyys

1.3.4. Tehtävässä 1.3.3 esitettyjä toisistaan riippumattomia pelitilanteita pelataan 100 kertaa. Koehenkilö saa euron jokaisesta kerrasta, jolloin hän arvaa oikein bluffaavan henkilön. Kuinka monta euroa koehenkilö ansaitsee, jos hän käyttää strategiaa, jossa hän...

- a) vaihtaa jokaisella kerralla ensimmäistä arvaustaan saatuaan tietää kokeen johtajalta kuka ei varmasti ole bluffaaja?
- b) pitäytyy jokaisella kerralla alkuperäisessä arvauksessaan?

Merkitse vastauslomakkeeseen kohtien a ja b odotusarvoinen euromäärä. Tehtävän tulos riippuu tehtävän 1.3.3 tuloksesta ja täydet pisteet saadaksesi myös tämä tehtävä tulee olla oikein.

TEHTÄVÄ 2

Vastaa valintakoevaatimusten perusteella. **Vastaa tehtävään 2.1 vastauslomakkeeseen 4 ja tehtävään 2.2 vastauslomakkeeseen 5 osatehtävien ohjeiden mukaisesti.**

Osatehtävissä voi olla useampi kuin yksi vastausvaihtoehto oikein, mutta jokaisessa kohdassa on ainakin yksi vastausvaihtoehto oikein. Osatehtävissä on löydettävä kaikki ja vain kaikki oikeat vastausvaihtoehdot, jotta saisi täydet

pisteet. Rasti valitsemiasi vastausvaihtoehtoja vastaavat soikiot vastauslomakkeisiin 4 ja 5. Ellet ole vastannut osatehtävään mitään, tulkitaan vastaus vääräksi. Merkitse luvut ohjeiden mukaisesti optiseen vastausosaan.

VASTAA VASTAUSLOMAKKEISIIN 4 JA 5.

TEHTÄVÄ 2.1

Vastaa valintakoevaatimusten perusteella seuraaviin väitteisiin / kysymyksiin. Vastausvaihtoehdot ovat a, b, c ja d (osatehtävässä 25 myös e). Väitteiden / kysymysten kohdalla voi olla useampi kuin yksi vastausvaihtoehto oikein, mutta jokaisessa kohdassa on ainakin yksi vastausvaihtoehto oikein. Jokaisen väitteen / kysymyksen kohdalla on löydettävä kaikki ja vain kaikki oikeat vastausvaihtoehdot, jotta saisi täydet

pisteet. Rasti valitsemiasi vastausvaihtoehtoja vastaavat soikiot vastauslomakkeeseen 4. Ellet ole vastannut väitteeseen / kysymykseen mitään, tulkitaan vastaus vääräksi.

VASTAA VASTAUSLOMAKKEESEEN 4.

VÄITTEET / KYSYMYKSET

1. Tutkimuksen mukaan lievästi kehitysvammaiset heikot lukijat ovat lukemishäiriöisiä nuoria heikompia oikeista sanoista koostuvien sanalistojen lukemisessa. Tämä tulos...

- a) voi tutkijoiden mukaan selittyä kehitysvammaisten nuorten niukemmalla sanavarastolla.
- b) koski sekä lukemisen tarkkuutta että lukunopeutta, mutta epäsanalistojen lukemisessa eroa ei ilmennyt.
- c) vastasi tutkimustulosta ryhmien välisestä erosta epäsanojen lukemisessa.
- d) on tutkimustuloksena epävarma, koska lievästi kehitysvammaisten ryhmässä oli mukana lukutaidottomia nuoria.

2. Psyykkinen sitominen...

- a) tapahtuu esimerkiksi sublimaation tai toistamisen kautta.
- b) voi olla pyrkimyksenä addiktiivisessa käytöksessä.
- c) on normaali prosessi ja kypsä tapa sietää tuskallisia kokemuksia.
- d) on normaali prosessi, jota voi kuitenkin toteuttaa myös psyykkisen hyvinvoinnin kannalta epäsuotuisasti.

3. Perustunteet...

- a) sisältävät muun muassa pelon, vihan, inhon ja halveksunnan.
- b) sisältävät muun muassa pelon, vihan, ilon ja hämmästyksen.
- c) ovat yleismaailmallisia, mutta niihin liittyvät keholliset reaktiot vaihtelevat kulttuurista riippuen.
- d) liittyvät kukin omaan kemiallisesti, anatomisesti ja toiminnallisesti eriytyneeseen radastoonsa.

4. Nopean nimeämisen suhteen pätee, että...

- a) se on yhteydessä lukutaitoon kirjoitusjärjestelmältään säännöllisissä kielissä, kuten suomen kielessä, mutta ei kirjoitusjärjestelmältään epäsäännöllisissä kielissä.
- b) kirjoitusjärjestelmältään säännöllisissä kielissä nopealla nimeämisellä on esitetty olevan vahvempi yhteys lukutaitoon kuin fonologisella tietoisuudella.
- c) se vaatii fonologisen tiedon mieleen palauttamista pitkäkestoisesta muistista, minkä taas on katsottu selittävän nopean nimeämisen yhteyttä lukutaitoon.
- d) sen yhteys lukutaitoon on osoitettu lukunopeuden osalta, mutta lukemisen tarkkuuden osalta tutkimukset ovat ristiriitaisia.

5. Amygdala...

- a) on toiselta nimeltään aivolisäke, ja se osallistuu pelon tunteen käsittelyyn.
- b) on toiselta nimeltään manteliumake, ja se osallistuu pelon tunteen käsittelyyn.
- c) kuuluu limbiseen järjestelmään yhdessä Brocan alueen kanssa.
- d) kuuluu limbiseen järjestelmään yhdessä Wernicken alueen kanssa.

6. Tyvilevy (subplate)...

- a) poimuttuu, minkä seurauksena syntyy ensin hermostoputki ja tämän jälkeen keskushermosto.
- b) ja geenit ohjaavat sikiöaikana aivojen kehitystä.
- c) on erityisesti syntymän jälkeen vahvistuva aivojen rakenne, jonka keskosaikainen vaurio voi johtaa vaikeisiin neurokognitiivisiin kehityshäiriöihin.
- d) ja aivojen ja aistijärjestelmien solujen tuottama sisäsyntyinen aktiivisuus ohjaavat aivojen kehitystä.

7. Myöntävä vastaus Gamblers' Beliefs Questionnairen väitteeseen "Jos jatkan uhkapelaamista, se kannattaa lopulta, ja jään voitolle"...

- a) ei kuvasta irrationaalista uskomusta, jos pelaajan pelaama uhkapeli on pokeri ja hänen pitkän aikavälin voittosuhteensa on negatiivinen.
- b) kuvastaa rationaalista uskomusta, jos pelaajan pelaama uhkapeli on pokeri ja hänen pitkän aikavälin voittosuhteensa on positiivinen.
- c) ei kuvasta rationaalista uskomusta, jos pelaajan pelaama uhkapeli on pokeri ja hänen pitkän aikavälin voittosuhteensa on negatiivinen.
- d) ei kuvasta irrationaalista uskomusta, jos pelaajan pelaama uhkapeli on pokeri ja hänen pitkän aikavälin voittosuhteensa on positiivinen.

8. Kehitysvammaisia henkilöitä koskevien tutkimusten mukaan...

- a) heidän suoriutumisensa lukutehtävissä on keskimäärin tasoltaan vahvempaa kuin heidän suoriutumisensa muissa kognitiivisissa tehtävissä.
- b) vaikka heidän kognitiivinen suoriutumisensa on heikompaa kuin tyyppillisesti kehittyneillä, lukutaidon kehityksen taustalla ovat samat kognitiiviset taustatekijät molemmissa ryhmissä.
- c) lukemaan oppimisen vaikeuden taustalla oleva keskeinen ongelma on kirjain-äännevastaavuuden hyödyntämisen hidas automatisoituminen kehitysvammaisilla henkilöillä.
- d) kehitysvammaisten lukemaan oppimisen kannalta keskeiset taustataidot ovat vastaavat, kuin muilla opetuksellisesti haastavista lukemisvaikeuksista kärsivillä, mutta opetuksellisesti haastaviin vaikeuksiin voi liittyä laajempia heikkouksia taidoissa kuin lieviin vaikeuksiin.

9. Tonotooppinen kartta...

- a) rakentuu somatotooppisen kartan kanssa lapsen aivoihin ennen syntymää.
- b) on näköaistimusten vastaanottoon valmistautunut, sikiöaikana syntynyt rakenne aivoissa.
- c) rakentuu aivokuorelle sisäkorvan luoman "aistimuksen" avulla ja se valmistaa aivoja käsittelemään aisti-informaatiota heti syntymän jälkeen.
- d) syntyy epigeneettisten mekanismien kautta, kun geenit muuttuvat ympäristön ärsykkeiden seurauksena sikiöaikana ja valmistavat näin aivoja aistiärsykkeiden vastaanottoon.

10. Artikkelin "Vakiintunut väliaikaisratkaisu: addiktio, itsesäätely ja toistaminen" mukaan addiktion varsinainen kohde on luonteeltaan...

- a) ulkoinen objekti.
- b) idealisoitu.
- c) realistinen.
- d) sisäinen objekti.

11. Useita kieliä lapsena oppineiden kielellisistä erityisvaikeuksista tiedetään että...

- a) jos lapsella on kielenkehityksen erityisvaikeus, kahden kielen omaksuminen on tutkimusten mukaan hänelle lisärasite.
- b) simultaanisti kaksikieliset, jolla on sukurasite, kärsivät vaikeammista kielellisistä vaikeuksista kuin yksikieliset.
- c) monikielisten lasten kielelliseen erityisvaikeuteen liittyy heikkoa suoriutumista näönvaraista päättelyä vaativissa tehtävissä.
- d) monikielisillä ei ole suurempi riski kielellisiin erityisvaikeuksiin kuin ei-monikielisillä.

12. Todennäköisyyksiin perustuvan päätöksenteon tutkimus...

- a) on perinteisesti viitekehykseltään asosiaalista, mutta se on mahdollista yhdistää emotiotutkimukseen käyttämällä pokeripeliä tehtäväympäristönä.
- b) voi huomioida päätöksenteon sosiaalisen ympäristön, jos siinä hyödynnetään pokeripeliä tehtäväympäristönä.
- c) on perinteisesti viitekehykseltään asosiaalista mutta tapahtuu luonnollisissa tilanteissa.
- d) onnistuu pokeripeliä tehtäväympäristönä käyttämällä selvästi paremmin kuin perinteisillä tehtävillä laboratorio-olosuhteissa ja tulisikin toteuttaa yksinomaan sosiaalisissa tilanteissa.

13. Bergin ja hänen kollegoidensa tutkimuksen "Eri nimeämistaitojen yhteys myöhempään lukitaitoihin" tulokset tukevat nimeämistaitojen monipuolisen arvioinnin hyödyllisyyttä esikouluikäisten neuropsykologisessa arvioissa, koska...

- a) kuvien nimeäminen ennusti sekä myöhempää luetun ymmärtämistä että lukunopeutta ja -tarkkuutta.
- b) nopean nimeämisen vaikeuden ohella ilmenevä vaikeus kuvien nimeämisessä oli yhteydessä vahvempaan vaikeuteen lukutaidossa toisella luokalla kuin vaikeus vain toisessa näistä.
- c) lukivaikeuteen liittyi epätarkkuutta kuvien nimeämisessä, myös kun lukivaikeuksia lapsia verrattiin lukutaidon suhteen samantasoisin nuorempiin lapsiin, joilla ei ollut lukivaikeutta.
- d) kuvien nimeäminen ennusti luetun ymmärtämistä yhdessä fonologisen tietoisuuden kanssa, mitä voidaan selittää sillä, että kuvien nimeäminen ja fonologinen tietoisuus ovat semanttisia taitoja.

14. Aivojen palkkiojärjestelmä...

- a) sisältää keskeisenä radastona mesolimbisen dopamiiniradaston, joka yhdistää keskiaivot ja accumbens-tumakkeen.
- b) sisältää keskeisenä radastona mesokortikaalisen dopamiiniradaston, joka yhdistää keskiaivot otsalohkoon.
- c) säätelee sekä motivaatiota että oppimista.
- d) sisältää sekä dopaminergisen että opioidergisen osan.

15. Sattuman ja taidon suhteesta pokerissa pätee, että...

- a) kokemattomilla pelaajilla on esitetty olevan kokeneita useammin irrationaalisia käsityksiä taidosta ja tuurista kun taas kokeneiden pelaajien on helppo eksplisiittisesti järkeillä todennäköisyyksiin perustuvan tiedon pohjalta.
- b) pokerin voidaan perustellusti väittää olevan pääosin taitopeli pitkään pelanneille ja he pystyvät kokemattomia pelaajia useammin vaikuttamaan tuuriin.
- c) niiden suhteellinen osuus on täsmällisesti määritettävissä toisin kuin shakissa.
- d) pokerin voidaan perustellusti väittää olevan pääosin taitopeli pitkään pelanneille, mutta kokemattomien pelaajien on havaittu uskovan kokeneita useammin, että he voivat vaikuttaa tuuriin.

16. Monikielisen lapsen kielellisten taitojen arvioinnissa hyviä käytänteitä on, että...

- a) arviointi tehdään aina ensisijaisesti ympäristössä enimmäkseen käytettävällä kielellä, jotta voidaan selvittää, kuinka tutkittava selviää elinympäristönsään.
- b) arviointi tehdään ensisijaisesti vahvimasta kielestä, mutta vain jos molempia/kaikkia kieliä ei ole mahdollista arvioida.
- c) toista kieltä arvioitaessa on otettava huomioon altistuksen alkamisikä ja verrattava tutkittavan suoriutumista ensisijaisesti tyypillisesti kehittyneisiin yksikielisiin.
- d) toista kieltä arvioitaessa on otettava huomioon, kuinka kauan säännöllistä altistusta on ollut ja verrattava tutkittavan suoriutumista ensisijaisesti tyypillisesti kehittyneisiin monikielisiin.

17. Myöhään puhumaan oppineista lapsista (*late talkers*) tiedetään, että...

- a) heillä ei havaittu heikkoutta lukemisessa 9- ja 13-vuotiaana arvioituna, toisin kuin kielenkehitykseltään viiveisillä on havaittu.
- b) 6–7-vuotiailla myöhään puhumaan oppineilla lapsilla ongelmat näkyivät lukemisen lisäksi kielen ymmärtämisessä.
- c) viiveisen puheen diagnostiikka perustuu ekspressiivisen (tuottavan) ja reseptiivisen (ymmärtävän) sanavaraston laajuuteen.
- d) heillä on tutkimuksessa havaittu laajoilta osin ikätasoisesti kehittyneet kielelliset taidot 6–7 vuoden iässä.

18. Aivoissa tapahtuvista muutoksista raskauden ja lapsen ensimmäisen elinvuoden aikana pitää paikkansa, että...

- a) enemmistö hermosoluista on syntynyt tällöin ja hermosoluja myös kuolee tänä aikana.
- b) apoptoosi eli solujen vaellus tapahtuu raskauden keskikolmanneksella.
- c) hermosoluja ja niiden välisiä synaptisia yhteyksiä syntyy paljon ja kokemuksen ja oppimisen myötä synaptiset yhteydet ainoastaan lisääntyvät.
- d) synapsien määrä etuotsalohkon kuorikerroksella kasvaa tänä aikana huippuunsa.

19. Pokerista ja emootioiden säätelystä pätee, että...

- a) märehtimisen on havaittu olevan kokemattomilla pelaajilla vähemmän yleistä kuin kokeneilla pelaajilla, mutta se saattaa auttaa kokemattomia pelaajia kehittymään.
- b) märehtimisen on havaittu olevan kokeneilla pelaajilla vähemmän yleistä kuin kokemattomilla pelaajilla, mutta ei ole olemassa riittävää empiiristä todistusaineistoa sille monien pokerinpelaajien uskomukselle, että pokerin pelaaminen kehittää emootioidensäätelytaitoja.
- c) märehtimisen on havaittu olevan kokemattomilla pelaajilla yleisempää kuin kokeneilla pelaajilla ja se haittaa kokemattomien kehittymistä pelissä.
- d) märehtiminen on yleisempää kokemattomilla pelaajilla ja kokeneet pelaajat raportoivat vähemmän negatiivisia emootioita etenkin, jos he myös raportoivat uskovansa pokerikokemuksen vaikuttaneen positiivisesti heidän tunteiden säätelyynsä.

20. Oikeinkirjoituksen suhteen pätee, että...

- a) tutkimuksessa on havaittu varhaisella kielenkehityksen viiveellä olevan yhteys oikeinkirjoitukseen toisella luokalla lapsilla, joilla on familiaalinen luki-vaikeusriski.
- b) esineiden ja värien nopean nimeämisen vaikeuden on tutkimuksessa havaittu ennustavan vaikeutta epäsanojen oikeinkirjoituksessa 2. ja 3. luokalla suomenkielillä lapsilla.
- c) eräässä tutkimuksessa – kun muut taustatekijät oli kontrolloitu – esikouluiässä arvioitu kirjainten nimeämisen taito oli ainut merkitsevä oikeinkirjoitustaidon ennustaja 2. luokalla.
- d) kun tutkittiin eri nimeämistaitojen yhteyttä 2. luokan oikeinkirjoitustaitoon, todettiin että kuvien nimeäminen, nopea nimeäminen ja kirjainten nimeäminen ennustivat oikeinkirjoitusta, kun taustatekijät oli huomioitu.

21. Nautintologiikkaan nojaava perinteinen hedonismiteoria...

- a) jäsentää addiktiivisen käyttäytymisen egodystonisenä samoin kuin vikamalli.
- b) soveltuu kuvaamaan addiktion kehittymisen koko kaarta samoin kuin itsetuhoteoria.
- c) ja itsetuhoteoria sisältävät molemmat oletuksen, että addiktiivisen käytöksen ensisijainen tavoite on aineen affektiivinen vaikutus.
- d) jäsentää addiktiivisen käyttäytymisen egosyntonisenä toisin kuin konfliktimalli.

22. Psykoanalyttisessa kehitysteoriassa...

- a) lohkominen tarkoittaa sekä mieluisien että epämieluisien representaatioiden integroimista yhtenäisen kohteen piirteiksi.
- b) kohteen idealisointi edeltää objektikonstanssin saavuttamista, joka edeltää lohkomisvaihetta.
- c) tyydytysten ja pettymysten epätasapaino ajaa lapsen purkamaan idealisoidun kohderepresentaatian.
- d) pienen lapsen representaatio hoitajastaan on idealisoitu ja heilahtelee dissosiaatiivisesti.

23. Lukivaikeuden taustalla olevista neurokognitiivisista mekanismeista tiedetään, että...

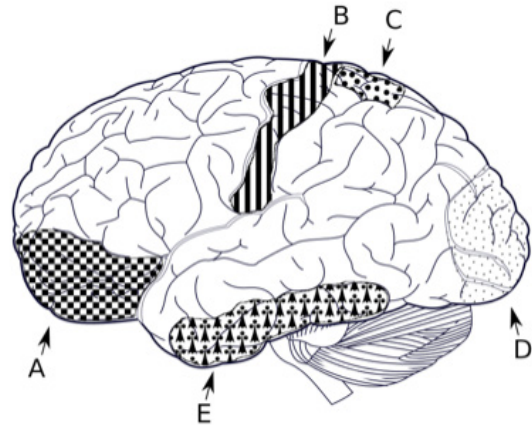
- a) taustalla on vaikeuksia fonologisessa tietoisuudessa ja nopeassa nimeämisessä, ja erityisen suuret vaikeudet lukemisessa ja kirjoittamisessa on havaittu lapsilla, joilla oli ongelmia näistä molemmista.
- b) lukemisen sujuvuuden ongelmien taustalla on heikkous fonologisessa tietoisuudessa ja lukemisen tarkkuuden ongelmien taustalla heikkous nopeassa sarjallisessa nimeämisessä.
- c) taustalla on hitautta fonologisten taitojen kehityksessä ja kirjainten nimien oppimisessa.
- d) taustalla on heikkoutta nimeämistaidoissa ja eksekutiivisissa toiminnoissa, erityisesti impulssikontrollissa.

24. Kun verrattiin retrospektiivisesti lukivaikeuslapsia ikätasoisesti lukeviin lapsiin, todettiin, että lukivaikeuslapset erosivat muista...

- a) varhaisessa ääntelyssä, johon kuului muun muassa äänteiden jäljittely ja jokeltelu alle yksivuotiaana.
- b) vanhempien arvioimassa sanavaraston laajuudessa, riippumatta siitä, oliko heillä perinnöllinen lukivaikeusriski vai ei.
- c) suomen kielen taivutusten hallinnassa, mutta ainostaan, kun heitä verrattiin ei-lukivaikeuslapsiin, joilla ei ollut perinnöllistä lukivaikeusriskiä.
- d) kaksivuotiaana arvoidun sanavaraston osalta ja nämä ryhmäerot olivat pysyviä viiteen ikävuoteen asti.

25. Tuntoaistimuksia käsitellään kuvaan likimääräisesti merkityistä alueista...

- a) alueella A.
- b) alueella B.
- c) alueella C.
- d) alueella D.
- e) alueella E.

Tämä kuva on muunneltu versio teoksesta, jonka on julkaissut ja jonka tekijänoikeuksien haltija on Hugh Guiney. Guineyn teos on julkaistu osoitteessa: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Human-brain.SVG>. Tämä teos on lisensioitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 3.0 EI sovitettu -lisenssillä. Tarkastele lisenssiä osoitteessa <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> tai lähetä kirje osoitteeseen Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA. Tämän teoksen tekijänoikeuksien haltija on Helsingin yliopiston Psykologian ja logopedian laitos.

TEHTÄVÄ 2.2

Ratkaise tehtävät annettujen vihjeiden perusteella. Sinun tulee jokaisen osatehtävän kohdalla päätellä, mikä on oikea vastaus. Tutki eri vaihtoehtoja huolellisesti ennen kuin vastaat. Vastaa jokaisessa osatehtävässä (1–6) yhdellä vaihtoehdolla yhdelle riville ja yhteen sarakkeeseen. Merkitse rasti

valitsemaasi vaihtoehtoa vastaavan soikion sisään. Ellet ole vastannut osatehtävään mitään tai olet vastannut useammalla kuin yhdellä vaihtoehdolla, tulkitaan vastaus vääräksi.

VASTAA VASTAUSLOMAKKEESEEN 5.

Viisi ylioppilasta saavat keväthuhlassa todistuksensa sukunimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Ylioppilaiden sukunimien alkukirjaimet ovat J, L, M, S ja T. Jokaisella ylioppilaalla on eri etunimen alkukirjain (A, E, I, O ja U) ja kukin soittaa keväthuhlassa eri soitinta (basso, kitara, piano, rummut ja viulu). Jokainen on myös syntynyt eri kuussa (helmikuu, huhtikuu, kesäkuu, elokuu ja marraskuu) ja opiskellut eri reaaliainetta (biologia, filosofia, fysiikka, historia ja kemia). Kukin hakee eri yliopistoon (Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Tampereen yliopisto ja Turun yliopisto) ja jokaisella on eri suosikki-somepalvelu, jota hän käyttää (Acebook, In-Stat-Gram, LinkedOut, SnapStat ja Spitter).

Vastaa alla olevien vihjeiden perusteella mikä on kunkin sukunimikirjaimen

- 1) Etunimikirjain
- 2) Soitin
- 3) Hakukohde
- 4) Somepalvelu
- 5) Reaaliaine
- 6) Syntymäkuukausi

Merkitse vastauslomakkeeseen jokaisella vastausrivillä yksi vaihtoehto (J, L, M, S tai T).

VASTAA VASTAUSLOMAKKEESEEN 5.

VIHJEET

Kitaransoittaja saa todistuksensa ensimmäisenä ja viulunsoittaja viimeisenä.

Tampereelle hakeva on syntynyt elokuussa ja se, jonka etunimen alkukirjain on A, marraskuussa.

Bassonsoittaja luki filosofiaa ja se, jonka etunimen alkukirjain on O, fysiikkaa.

Se, jonka etunimen alkukirjain on I saa todistuksensa ennen rumpujen soittajaa, mutta Spitterin käyttäjän jälkeen.

Acebookin käyttäjän syntymäpäivä on elokuussa.

Kemian lukija saa todistuksensa ensimmäisenä tai viimeisenä.

In-Stat-Gram käyttäjä ja rumpujen soittaja saavat todistuksensa peräkkäin, jompikumpi ennen toista.

Se, jonka sukunimen alkukirjain on S, luki historiaa.

SnapStatin käyttäjä saa todistuksensa ensimmäisenä tai viimeisenä.

Kesäkuussa syntynyt saa todistuksensa ennen Itä-Suomen yliopistoon hakevaa.

Se, jonka etunimen alkukirjain on I, käyttää In-Stat-Gram'ia

Se, jonka etunimen alkukirjain on O, saa todistuksensa ennen sitä, jonka etunimen alkukirjain on E.

Turkuun hakeva saa todistuksensa ensimmäisenä.

Itä-Suomen yliopistoon hakeva saa todistuksensa huhtikuussa syntyneen jälkeen, mutta ennen pianonsoittajaa.

Helsinkiin hakeva saa todistuksensa heti kesäkuussa syntyneen jälkeen.

Se, jonka etunimen alkukirjain on E, saa todistuksensa ensimmäisenä tai viimeisenä.

Helmikuussa syntynyt saa todistuksensa viimeisenä.

VASTAA VASTAUSLOMAKKEESEEN 5.

1. Mikä on kunkin sukunimikirjaimen etunimikirjain?

Sukunimi \ Etunimi	J	L	M	S	T
A					
E					
I					
O					
U					

2. Mikä on kunkin sukunimikirjaimen soitin?

Sukunimi \ Soitin	J	L	M	S	T
basso					
kitara					
piano					
rummut					
viulu					

3. Mikä on kunkin sukunimikirjaimen hakukohde?

Sukunimi \ Hakukohde	J	L	M	S	T
Helsinki					
Itä-Suomi					
Jyväskylä					
Tampere					
Turku					

4. Mikä on kunkin sukunimikirjaimen somepalvelu?

Sukunimi \ Some	J	L	M	S	T
Acebook					
In-Stat-Gram					
LinkedOut					
SnapStat					
Spitter					

5. Mikä on kunkin sukunimikirjaimen reaaliaine?

Sukunimi \ Reaali	J	L	M	S	T
Biologia					
Filosofia					
Fysiikka					
Historia					
Kemia					

6. Mikä on kunkin sukunimikirjaimen syntymäkuukausi?

Sukunimi \ Kuukausi	J	L	M	S	T
helmikuu					
huhtikuu					
kesäkuu					
elokuu					
marraskuu					

TILASTOLLISIA TAULUKOITA

Normitetun normaalijakauman kertymäfunktion arvoja

z	,00	,01	,02	,03	,04	,05	,06	,07	,08	,09
0,0	,5000	,5040	,5080	,5120	,5160	,5199	,5239	,5279	,5319	,5359
0,1	,5398	,5438	,5478	,5517	,5557	,5596	,5636	,5675	,5714	,5753
0,2	,5793	,5832	,5871	,5910	,5948	,5987	,6026	,6064	,6103	,6141
0,3	,6179	,6217	,6255	,6293	,6331	,6368	,6406	,6443	,6480	,6517
0,4	,6554	,6591	,6628	,6664	,6700	,6736	,6772	,6808	,6844	,6879
0,5	,6915	,6950	,6985	,7019	,7054	,7088	,7123	,7157	,7190	,7224
0,6	,7257	,7291	,7324	,7357	,7389	,7422	,7454	,7486	,7517	,7549
0,7	,7580	,7611	,7642	,7673	,7704	,7734	,7764	,7794	,7823	,7852
0,8	,7881	,7910	,7939	,7967	,7995	,8023	,8051	,8078	,8106	,8133
0,9	,8159	,8186	,8212	,8238	,8264	,8289	,8315	,8340	,8365	,8389
1,0	,8413	,8438	,8461	,8485	,8508	,8531	,8554	,8577	,8599	,8621
1,1	,8643	,8665	,8686	,8708	,8729	,8749	,8770	,8790	,8810	,8830
1,2	,8849	,8869	,8888	,8907	,8925	,8944	,8962	,8980	,8997	,9015
1,3	,9032	,9049	,9066	,9082	,9099	,9115	,9131	,9147	,9162	,9177
1,4	,9192	,9207	,9222	,9236	,9251	,9265	,9279	,9292	,9306	,9319
1,5	,9332	,9345	,9357	,9370	,9382	,9394	,9406	,9418	,9429	,9441
1,6	,9452	,9463	,9474	,9484	,9495	,9505	,9515	,9525	,9535	,9545
1,7	,9554	,9564	,9573	,9582	,9591	,9599	,9608	,9616	,9625	,9633
1,8	,9641	,9649	,9656	,9664	,9671	,9678	,9686	,9693	,9699	,9706
1,9	,9713	,9719	,9726	,9732	,9738	,9744	,9750	,9756	,9761	,9767
2,0	,9772	,9778	,9783	,9788	,9793	,9798	,9803	,9808	,9812	,9817
2,1	,9821	,9826	,9830	,9834	,9838	,9842	,9846	,9850	,9854	,9857
2,2	,9861	,9864	,9868	,9871	,9875	,9878	,9881	,9884	,9887	,9890
2,3	,9893	,9896	,9898	,9901	,9904	,9906	,9909	,9911	,9913	,9916
2,4	,9918	,9920	,9922	,9925	,9927	,9929	,9931	,9932	,9934	,9936
2,5	,9938	,9940	,9941	,9943	,9945	,9946	,9948	,9949	,9951	,9952
2,6	,9953	,9955	,9956	,9957	,9959	,9960	,9961	,9962	,9963	,9964
2,7	,9965	,9966	,9967	,9968	,9969	,9970	,9971	,9972	,9973	,9974
2,8	,9974	,9975	,9976	,9977	,9977	,9978	,9979	,9979	,9980	,9981
2,9	,9981	,9982	,9982	,9983	,9984	,9984	,9985	,9985	,9986	,9986
3,0	,9987	,9987	,9987	,9988	,9988	,9989	,9989	,9989	,9990	,9990
3,1	,9990	,9991	,9991	,9991	,9992	,9992	,9992	,9992	,9993	,9993
3,2	,9993	,9993	,9994	,9994	,9994	,9994	,9994	,9995	,9995	,9995
3,3	,9995	,9995	,9995	,9996	,9996	,9996	,9996	,9996	,9996	,9997
3,4	,9997	,9997	,9997	,9997	,9997	,9997	,9997	,9997	,9997	,9998

t-jakaumaan liittyviä kriittisiä arvoja

Merkitsevyystaso yksisuuntaisessa testissä								
	10 %	5 %	2,5 %	1 %	0,5 %	0,1 %	0,05 %	0,01 %
Merkitsevyystaso kaksisuuntaisessa testissä								
f	20 %	10 %	5 %	2 %	1 %	0,2 %	0,1 %	0,02 %
1	3,078	6,314	12,706	31,821	63,657	318,309	636,619	3183,099
2	1,886	2,920	4,303	6,965	9,925	22,327	31,599	70,700
3	1,638	2,353	3,182	4,541	5,841	10,215	12,924	22,204
4	1,533	2,132	2,776	3,747	4,604	7,173	8,610	13,034
5	1,476	2,015	2,571	3,365	4,032	5,893	6,869	9,678
6	1,440	1,943	2,447	3,143	3,707	5,208	5,959	8,025
7	1,415	1,895	2,365	2,998	3,499	4,785	5,408	7,063
8	1,397	1,860	2,306	2,896	3,355	4,501	5,041	6,442
9	1,383	1,833	2,262	2,821	3,250	4,297	4,781	6,010
10	1,372	1,812	2,228	2,764	3,169	4,144	4,587	5,694
11	1,363	1,796	2,201	2,718	3,106	4,025	4,437	5,453
12	1,356	1,782	2,179	2,681	3,055	3,930	4,318	5,263
13	1,350	1,771	2,160	2,650	3,012	3,852	4,221	5,111
14	1,345	1,761	2,145	2,624	2,977	3,787	4,140	4,985
15	1,341	1,753	2,131	2,602	2,947	3,733	4,073	4,880
16	1,337	1,746	2,120	2,583	2,921	3,686	4,015	4,791
17	1,333	1,740	2,110	2,567	2,898	3,646	3,965	4,714
18	1,330	1,734	2,101	2,552	2,878	3,610	3,922	4,648
19	1,328	1,729	2,093	2,539	2,861	3,579	3,883	4,590
20	1,325	1,725	2,086	2,528	2,845	3,552	3,850	4,539
21	1,323	1,721	2,080	2,518	2,831	3,527	3,819	4,493
22	1,321	1,717	2,074	2,508	2,819	3,505	3,792	4,452
23	1,319	1,714	2,069	2,500	2,807	3,485	3,768	4,415
24	1,318	1,711	2,064	2,492	2,797	3,467	3,745	4,382
25	1,316	1,708	2,060	2,485	2,787	3,450	3,725	4,352
26	1,315	1,706	2,056	2,479	2,779	3,435	3,707	4,324
27	1,314	1,703	2,052	2,473	2,771	3,421	3,690	4,299
28	1,313	1,701	2,048	2,467	2,763	3,408	3,674	4,275
29	1,311	1,699	2,045	2,462	2,756	3,396	3,659	4,254
30	1,310	1,697	2,042	2,457	2,750	3,385	3,646	4,234
40	1,303	1,684	2,021	2,423	2,704	3,307	3,551	4,094
50	1,299	1,676	2,009	2,403	2,678	3,261	3,496	4,014
60	1,296	1,671	2,000	2,390	2,660	3,232	3,460	3,962
80	1,292	1,664	1,990	2,374	2,639	3,195	3,416	3,899
100	1,290	1,660	1,984	2,364	2,626	3,174	3,390	3,862
150	1,287	1,655	1,976	2,351	2,609	3,145	3,357	3,813
200	1,286	1,653	1,972	2,345	2,601	3,131	3,340	3,789
300	1,284	1,650	1,968	2,339	2,592	3,118	3,323	3,765
500	1,283	1,648	1,965	2,334	2,586	3,107	3,310	3,747
∞	1,282	1,645	1,960	2,326	2,576	3,090	3,291	3,719

χ^2 -jakauman kriittisiä arvoja

f	Merkitsevyystaso yksisuuntaisessa testissä							
	99,9 %	99,5 %	99 %	95 %	5 %	1 %	0,5 %	0,1 %
1	0,000	0,000	0,000	0,004	3,841	6,635	7,879	10,828
2	0,002	0,010	0,020	0,103	5,991	9,210	10,597	13,816
3	0,024	0,072	0,115	0,352	7,815	11,345	12,838	16,266
4	0,091	0,207	0,297	0,711	9,488	13,277	14,860	18,467
5	0,210	0,412	0,554	1,145	11,070	15,086	16,750	20,515
6	0,381	0,676	0,872	1,635	12,592	16,812	18,548	22,458
7	0,598	0,989	1,239	2,167	14,067	18,475	20,278	24,322
8	0,857	1,344	1,646	2,733	15,507	20,090	21,955	26,124
9	1,152	1,735	2,088	3,325	16,919	21,666	23,589	27,877
10	1,479	2,156	2,558	3,940	18,307	23,209	25,188	29,588
11	1,834	2,603	3,053	4,575	19,675	24,725	26,757	31,264
12	2,214	3,074	3,571	5,226	21,026	26,217	28,300	32,909
13	2,617	3,565	4,107	5,892	22,362	27,688	29,819	34,528
14	3,041	4,075	4,660	6,571	23,685	29,141	31,319	36,123
15	3,483	4,601	5,229	7,261	24,996	30,578	32,801	37,697
16	3,942	5,142	5,812	7,962	26,296	32,000	34,267	39,252
17	4,416	5,697	6,408	8,672	27,587	33,409	35,718	40,790
18	4,905	6,265	7,015	9,390	28,869	34,805	37,156	42,312
19	5,407	6,844	7,633	10,117	30,144	36,191	38,582	43,820
20	5,921	7,434	8,260	10,851	31,410	37,566	39,997	45,315
21	6,447	8,034	8,897	11,591	32,671	38,932	41,401	46,797
22	6,983	8,643	9,542	12,338	33,924	40,289	42,796	48,268
23	7,529	9,260	10,196	13,091	35,172	41,638	44,181	49,728
24	8,085	9,886	10,856	13,848	36,415	42,980	45,559	51,179
25	8,649	10,520	11,524	14,611	37,652	44,314	46,928	52,620
26	9,222	11,160	12,198	15,379	38,885	45,642	48,290	54,052
27	9,803	11,808	12,879	16,151	40,113	46,963	49,645	55,476
28	10,391	12,461	13,565	16,928	41,337	48,278	50,993	56,892
29	10,986	13,121	14,256	17,708	42,557	49,588	52,336	58,301
30	11,588	13,787	14,953	18,493	43,773	50,892	53,672	59,703
40	17,916	20,707	22,164	26,509	55,758	63,691	66,766	73,402
50	24,674	27,991	29,707	34,764	67,505	76,154	79,490	86,661
60	31,738	35,534	37,485	43,188	79,082	88,379	91,952	99,607
80	46,520	51,172	53,540	60,391	101,879	112,329	116,321	124,839
100	61,918	67,328	70,065	77,929	124,342	135,807	140,169	149,449

Lukujen neliöjuuria. Taulukon sarakkeilla on lukujen sadasosat ja riveillä kymmenet. Esimerkiksi sarakkeella 4 ja rivillä 10 oleva luku 20.248 on luvun 410 neliöjuuri kolmen desimaalin tarkkuudella.

	sarake									
rivi	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	0.000	10.000	14.142	17.321	20.000	22.361	24.495	26.458	28.284	30.000
1	1.000	10.050	14.177	17.349	20.025	22.383	24.515	26.476	28.302	30.017
2	1.414	10.100	14.213	17.378	20.050	22.405	24.536	26.495	28.320	30.033
3	1.732	10.149	14.248	17.407	20.075	22.428	24.556	26.514	28.337	30.050
4	2.000	10.198	14.283	17.436	20.100	22.450	24.576	26.533	28.355	30.067
5	2.236	10.247	14.318	17.464	20.125	22.472	24.597	26.552	28.373	30.083
6	2.449	10.296	14.353	17.493	20.149	22.494	24.617	26.571	28.390	30.100
7	2.646	10.344	14.387	17.521	20.174	22.517	24.637	26.589	28.408	30.116
8	2.828	10.392	14.422	17.550	20.199	22.539	24.658	26.608	28.425	30.133
9	3.000	10.440	14.457	17.578	20.224	22.561	24.678	26.627	28.443	30.150
10	3.162	10.488	14.491	17.607	20.248	22.583	24.698	26.646	28.460	30.166
11	3.317	10.536	14.526	17.635	20.273	22.605	24.718	26.665	28.478	30.183
12	3.464	10.583	14.560	17.664	20.298	22.627	24.739	26.683	28.496	30.199
13	3.606	10.630	14.595	17.692	20.322	22.650	24.759	26.702	28.513	30.216
14	3.742	10.677	14.629	17.720	20.347	22.672	24.779	26.721	28.531	30.232
15	3.873	10.724	14.663	17.748	20.372	22.694	24.799	26.739	28.548	30.249
16	4.000	10.770	14.697	17.776	20.396	22.716	24.819	26.758	28.566	30.265
17	4.123	10.817	14.731	17.804	20.421	22.738	24.839	26.777	28.583	30.282
18	4.243	10.863	14.765	17.833	20.445	22.760	24.860	26.796	28.601	30.299
19	4.359	10.909	14.799	17.861	20.469	22.782	24.880	26.814	28.618	30.315
20	4.472	10.954	14.832	17.889	20.494	22.804	24.900	26.833	28.636	30.332
21	4.583	11.000	14.866	17.916	20.518	22.825	24.920	26.851	28.653	30.348
22	4.690	11.045	14.900	17.944	20.543	22.847	24.940	26.870	28.671	30.364
23	4.796	11.091	14.933	17.972	20.567	22.869	24.960	26.889	28.688	30.381
24	4.899	11.136	14.967	18.000	20.591	22.891	24.980	26.907	28.705	30.397
25	5.000	11.180	15.000	18.028	20.616	22.913	25.000	26.926	28.723	30.414
26	5.099	11.225	15.033	18.055	20.640	22.935	25.020	26.944	28.740	30.430
27	5.196	11.269	15.067	18.083	20.664	22.956	25.040	26.963	28.758	30.447
28	5.292	11.314	15.100	18.111	20.688	22.978	25.060	26.981	28.775	30.463
29	5.385	11.358	15.133	18.138	20.712	23.000	25.080	27.000	28.792	30.480
30	5.477	11.402	15.166	18.166	20.736	23.022	25.100	27.019	28.810	30.496
31	5.568	11.446	15.199	18.193	20.761	23.043	25.120	27.037	28.827	30.512
32	5.657	11.489	15.232	18.221	20.785	23.065	25.140	27.055	28.844	30.529
33	5.745	11.533	15.264	18.248	20.809	23.087	25.159	27.074	28.862	30.545
34	5.831	11.576	15.297	18.276	20.833	23.108	25.179	27.092	28.879	30.561
35	5.916	11.619	15.330	18.303	20.857	23.130	25.199	27.111	28.896	30.578
36	6.000	11.662	15.362	18.330	20.881	23.152	25.219	27.129	28.914	30.594
37	6.083	11.705	15.395	18.358	20.905	23.173	25.239	27.148	28.931	30.610
38	6.164	11.747	15.427	18.385	20.928	23.195	25.259	27.166	28.948	30.627
39	6.245	11.790	15.460	18.412	20.952	23.216	25.278	27.185	28.965	30.643
40	6.325	11.832	15.492	18.439	20.976	23.238	25.298	27.203	28.983	30.659
41	6.403	11.874	15.524	18.466	21.000	23.259	25.318	27.221	29.000	30.676
42	6.481	11.916	15.556	18.493	21.024	23.281	25.338	27.240	29.017	30.692
43	6.557	11.958	15.588	18.520	21.048	23.302	25.357	27.258	29.034	30.708
44	6.633	12.000	15.620	18.547	21.071	23.324	25.377	27.276	29.052	30.725
45	6.708	12.042	15.652	18.574	21.095	23.345	25.397	27.295	29.069	30.741
46	6.782	12.083	15.684	18.601	21.119	23.367	25.417	27.313	29.086	30.757
47	6.856	12.124	15.716	18.628	21.142	23.388	25.436	27.331	29.103	30.773
48	6.928	12.166	15.748	18.655	21.166	23.409	25.456	27.350	29.120	30.790
49	7.000	12.207	15.780	18.682	21.190	23.431	25.475	27.368	29.138	30.806
50	7.071	12.247	15.811	18.708	21.213	23.452	25.495	27.386	29.155	30.822

	sarake									
rivi	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
51	7.141	12.288	15.843	18.735	21.237	23.473	25.515	27.404	29.172	30.838
52	7.211	12.329	15.875	18.762	21.260	23.495	25.534	27.423	29.189	30.854
53	7.280	12.369	15.906	18.788	21.284	23.516	25.554	27.441	29.206	30.871
54	7.348	12.410	15.937	18.815	21.307	23.537	25.573	27.459	29.223	30.887
55	7.416	12.450	15.969	18.841	21.331	23.558	25.593	27.477	29.240	30.903
56	7.483	12.490	16.000	18.868	21.354	23.580	25.612	27.495	29.257	30.919
57	7.550	12.530	16.031	18.894	21.378	23.601	25.632	27.514	29.275	30.935
58	7.616	12.570	16.062	18.921	21.401	23.622	25.652	27.532	29.292	30.952
59	7.681	12.610	16.093	18.947	21.424	23.643	25.671	27.550	29.309	30.968
60	7.746	12.649	16.125	18.974	21.448	23.664	25.690	27.568	29.326	30.984
61	7.810	12.689	16.155	19.000	21.471	23.685	25.710	27.586	29.343	31.000
62	7.874	12.728	16.186	19.026	21.494	23.707	25.729	27.604	29.360	31.016
63	7.937	12.767	16.217	19.053	21.517	23.728	25.749	27.622	29.377	31.032
64	8.000	12.806	16.248	19.079	21.541	23.749	25.768	27.641	29.394	31.048
65	8.062	12.845	16.279	19.105	21.564	23.770	25.788	27.659	29.411	31.064
66	8.124	12.884	16.310	19.131	21.587	23.791	25.807	27.677	29.428	31.081
67	8.185	12.923	16.340	19.157	21.610	23.812	25.826	27.695	29.445	31.097
68	8.246	12.961	16.371	19.183	21.633	23.833	25.846	27.713	29.462	31.113
69	8.307	13.000	16.401	19.209	21.656	23.854	25.865	27.731	29.479	31.129
70	8.367	13.038	16.432	19.235	21.679	23.875	25.884	27.749	29.496	31.145
71	8.426	13.077	16.462	19.261	21.703	23.896	25.904	27.767	29.513	31.161
72	8.485	13.115	16.492	19.287	21.726	23.917	25.923	27.785	29.530	31.177
73	8.544	13.153	16.523	19.313	21.749	23.937	25.942	27.803	29.547	31.193
74	8.602	13.191	16.553	19.339	21.772	23.958	25.962	27.821	29.563	31.209
75	8.660	13.229	16.583	19.365	21.794	23.979	25.981	27.839	29.580	31.225
76	8.718	13.266	16.613	19.391	21.817	24.000	26.000	27.857	29.597	31.241
77	8.775	13.304	16.643	19.416	21.840	24.021	26.019	27.875	29.614	31.257
78	8.832	13.342	16.673	19.442	21.863	24.042	26.038	27.893	29.631	31.273
79	8.888	13.379	16.703	19.468	21.886	24.062	26.058	27.911	29.648	31.289
80	8.944	13.416	16.733	19.494	21.909	24.083	26.077	27.928	29.665	31.305
81	9.000	13.454	16.763	19.519	21.932	24.104	26.096	27.946	29.682	31.321
82	9.055	13.491	16.793	19.545	21.954	24.125	26.115	27.964	29.698	31.337
83	9.110	13.528	16.823	19.570	21.977	24.145	26.134	27.982	29.715	31.353
84	9.165	13.565	16.852	19.596	22.000	24.166	26.153	28.000	29.732	31.369
85	9.220	13.601	16.882	19.621	22.023	24.187	26.173	28.018	29.749	31.385
86	9.274	13.638	16.912	19.647	22.045	24.207	26.192	28.036	29.766	31.401
87	9.327	13.675	16.941	19.672	22.068	24.228	26.211	28.054	29.783	31.417
88	9.381	13.711	16.971	19.698	22.091	24.249	26.230	28.071	29.799	31.432
89	9.434	13.748	17.000	19.723	22.113	24.269	26.249	28.089	29.816	31.448
90	9.487	13.784	17.029	19.748	22.136	24.290	26.268	28.107	29.833	31.464
91	9.539	13.820	17.059	19.774	22.159	24.310	26.287	28.125	29.850	31.480
92	9.592	13.856	17.088	19.799	22.181	24.331	26.306	28.142	29.866	31.496
93	9.644	13.892	17.117	19.824	22.204	24.352	26.325	28.160	29.883	31.512
94	9.695	13.928	17.146	19.849	22.226	24.372	26.344	28.178	29.900	31.528
95	9.747	13.964	17.176	19.875	22.249	24.393	26.363	28.196	29.917	31.544
96	9.798	14.000	17.205	19.900	22.271	24.413	26.382	28.213	29.933	31.559
97	9.849	14.036	17.234	19.925	22.293	24.434	26.401	28.231	29.950	31.575
98	9.899	14.071	17.263	19.950	22.316	24.454	26.420	28.249	29.967	31.591
99	9.950	14.107	17.292	19.975	22.338	24.474	26.439	28.267	29.983	31.607

Neliöjuuren laskusääntöjä:

$$\sqrt{a \cdot b} = \sqrt{a} \cdot \sqrt{b}$$

$$\sqrt{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt{a}}{\sqrt{b}}$$

Yhtälön e^x likiarvoja (x :n kokonaisosa -9 – 9 on riveillä ja desimaaliosa 0,1 tarkkuudella sarakkeissa)

x	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9
-9	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001
-8	0,0003	0,0003	0,0003	0,0002	0,0002	0,0002	0,0002	0,0002	0,0002	0,0001
-7	0,0009	0,0008	0,0007	0,0007	0,0006	0,0006	0,0005	0,0005	0,0004	0,0004
-6	0,0025	0,0022	0,0020	0,0018	0,0017	0,0015	0,0014	0,0012	0,0011	0,0010
-5	0,0067	0,0061	0,0055	0,0050	0,0045	0,0041	0,0037	0,0033	0,0030	0,0027
-4	0,0183	0,0166	0,0150	0,0136	0,0123	0,0111	0,0101	0,0091	0,0082	0,0074
-3	0,0498	0,0450	0,0408	0,0369	0,0334	0,0302	0,0273	0,0247	0,0224	0,0202
-2	0,1353	0,1225	0,1108	0,1003	0,0907	0,0821	0,0743	0,0672	0,0608	0,0550
-1	0,3679	0,3329	0,3012	0,2725	0,2466	0,2231	0,2019	0,1827	0,1653	0,1496
0	1,0000	0,9048	0,8187	0,7408	0,6703	0,6065	0,5488	0,4966	0,4493	0,4066
0	1,0000	1,1052	1,2214	1,3499	1,4918	1,6487	1,8221	2,0138	2,2255	2,4596
1	2,7183	3,0042	3,3201	3,6693	4,0552	4,4817	4,9530	5,4739	6,0496	6,6859
2	7,3891	8,1662	9,0250	9,9742	11,023	12,182	13,464	14,880	16,445	18,174
3	20,086	22,198	24,533	27,113	29,964	33,115	36,598	40,447	44,701	49,402
4	54,598	60,340	66,686	73,700	81,451	90,017	99,484	109,95	121,51	134,29
5	148,41	164,02	181,27	200,34	221,41	244,69	270,43	298,87	330,30	365,04
6	403,43	445,86	492,75	544,57	601,85	665,14	735,10	812,41	897,85	992,27
7	1096,6	1212,0	1339,4	1480,3	1636,0	1808,0	1998,2	2208,3	2440,6	2697,3
8	2981,0	3294,5	3641,0	4023,9	4447,1	4914,8	5431,7	6002,9	6634,2	7332,0
9	8103,1	8955,3	9897,1	10938	12088	13360	14765	16318	18034	19930

Esimerkiksi $e^{8,8} \approx 6634,2$

KAAVOJA

Ohessa on kaavoja, joista joistakin saattaa olla apua tehtävien ratkaisemisessa. Kaavat on numeroitu ja kunkin kaavan numero on merkitty ympyrän sisään kaavan vasemmalle puolelle. Kaavojen numeroita käytetään tehtävissä, joissa vaaditaan oikean kaavan merkitsemistä vastauslomakkeeseen. **HUOM! Osa kaavoista on virheellisiä.**

$$\textcircled{01} \quad b_0 = \frac{\sum x_i - b_1 (\sum y_i)}{n} = \bar{x} - b_1 \bar{y}$$

$$\textcircled{02} \quad b_0 = \frac{\sum y_i - b_1 (\sum x_i)}{n} = \bar{y} - b_1 \bar{x}$$

$$\textcircled{03} \quad b_1 = \frac{\sum (x_i - \bar{x})^2}{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}$$

$$\textcircled{04} \quad b_1 = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum (x_i - \bar{x})^2}$$

$$\textcircled{05} \quad b_1 = \frac{n(\sum x_i y_i) - (\sum x_i)(\sum y_i)}{n(\sum x_i^2) - (\sum x_i)^2}$$

$$\textcircled{06} \quad b_1 = \frac{n(\sum x_i y_i) - (\sum x_i)(\sum y_i)}{n(\sum x_i^2) - (\sum y_i)^2}$$

$$\textcircled{07} \quad b_1 = \frac{n(\sum x_i^2) - (\sum y_i)^2}{n(\sum x_i y_i) - (\sum x_i)(\sum y_i)}$$

$$\textcircled{08} \quad b_1 = \frac{n(\sum x_i^2) - (\sum x_i)^2}{n(\sum x_i y_i) - (\sum x_i)(\sum y_i)}$$

$$\textcircled{09} \quad b_1 = \frac{\sum x_i y_i - \frac{(\sum x_i)(\sum y_i)}{n}}{(\sum x_i^2) - \frac{(\sum x_i)^2}{n}}$$

$$\textcircled{10} \quad b_1 = \frac{(\sum x_i^2) - \frac{(\sum x_i)^2}{n}}{\sum x_i y_i - \frac{(\sum x_i)(\sum y_i)}{n}}$$

$$\textcircled{11} \quad d' = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{s}$$

$$\textcircled{12} \quad d' = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{s/n}$$

$$\textcircled{13} \quad e = \pm z_{\alpha/2} \cdot \sqrt{\frac{\hat{p}}{n}} \cdot 100\%$$

$$\textcircled{14} \quad e = \pm z_{\alpha/2} \cdot \sqrt{\frac{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})}{n}} \cdot 100\%$$

$$\textcircled{15} \quad e = \pm z_{\alpha/2} \cdot \left(\frac{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})}{n} \right) \cdot 100\%$$

$$(16) \quad n = z_{\alpha/2}^2 \cdot \frac{\hat{p}^2}{e^2}$$

$$(17) \quad n = z_{\alpha/2}^2 \cdot \frac{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})}{e^2}$$

$$(18) \quad n = z_{\alpha/2}^2 \cdot \frac{\sqrt{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})}}{e^2}$$

$$(19) \quad p = \frac{P_1 + P_2}{n_1 + n_2}$$

$$(20) \quad p = \frac{(n_1 P_1 + n_2 P_2)}{n_1 + n_2}$$

$$(21) \quad p = \frac{(n_1 P_1^2 + n_2 P_2^2)}{n_1 + n_2}$$

$$(22) \quad p = \frac{(n_1 P_1 Q_1 + n_2 P_2 Q_2)}{n_1 + n_2}$$

$$(23) \quad P(X=k) = \frac{\delta^k}{k!} \cdot e^{-\delta}$$

$$(24) \quad P(X=k) = \frac{\delta^k}{k!} \cdot e^{-\delta}$$

$$(25) \quad r = \frac{n(\sum x_i y_i) - (\sum x_i)(\sum y_i)}{\sqrt{(n(\sum x_i) - (\sum x_i)^2) \cdot (n(\sum y_i) - (\sum y_i)^2)}}$$

$$(26) \quad r = \frac{n(\sum x_i y_i) - (\sum x_i)(\sum y_i)}{\sqrt{(n(\sum x_i^2) - (\sum x_i)^2) \cdot (n(\sum y_i^2) - (\sum y_i)^2)}}$$

$$(27) \quad r = \frac{\sqrt{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}}{\sqrt{\sum (x_i - \bar{x})^2 \cdot \sum (y_i - \bar{y})^2}}$$

$$(28) \quad r = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{[\sum (x_i - \bar{x})^2] \cdot [\sum (y_i - \bar{y})^2]}}$$

$$(29) \quad r = \frac{s_{xy}}{s_x \cdot s_y}$$

$$(30) \quad r = \frac{s_x \cdot s_y}{s_{xy}}$$

$$(31) \quad r = \frac{\sum (z_x \cdot z_y)}{\sqrt{n-1}}$$

$$(32) \quad r = \frac{\sum (z_x \cdot z_y)}{n-1}$$

$$(33) \quad r = \frac{\sum_{i=1}^n x_i y_i - n \bar{x} \bar{y}}{(n-1) s_x s_y}$$

$$(34) \quad r = \frac{\sum_{i=1}^n x_i y_i - n \bar{x} \bar{y}}{s_x^2 s_y^2}$$

$$(35) \quad r_s = 1 - \frac{6 \cdot \left(\sum_{i=1}^n d_i \right)}{n(n-1)}$$

$$(36) \quad r_s = 1 - \frac{6 \cdot \left(\sum_{i=1}^n d_i^2 \right)}{n(n^2-1)}$$

$$(37) \quad r_s = 1 - \frac{6 \cdot \left(\sum_{i=1}^n (d_i - \bar{d})^2 \right)}{n(n^2-1)}$$

$$(38) \quad s = \sqrt{\frac{\left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2 - \sum_{i=1}^n x_i^2}{n-1}}$$

$$(39) \quad s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - \frac{\left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2}{n}}{n-1}}$$

$$(40) \quad s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i^2 - \frac{\left(\sum_{i=1}^k f_i x_i \right)^2}{n}}{n-1}}$$

$$(41) \quad s = \sqrt{\frac{\left(\sum_{i=1}^k f_i x_i \right)^2 - \frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i^2}{n}}{n-1}}$$

$$(42) \quad s = \frac{\left(\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2} \right)^2}{n-1}$$

$$(43) \quad s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

$$(44) \quad s = \frac{(n_1-1) \cdot s_1 + (n_2-1) \cdot s_2}{(n_1-1) + (n_2-1)}$$

$$(45) \quad s^2 = \frac{(n_1-1) \cdot s_1^2 + (n_2-1) \cdot s_2^2}{(n_1-1) + (n_2-1)}$$

$$(46) \quad \bar{x} - z_{\alpha/2} \cdot \frac{s}{\sqrt{n}} \leq \mu \leq \bar{x} + z_{\alpha/2} \cdot \frac{s}{\sqrt{n}}$$

$$(47) \quad \bar{x} - z_{\alpha/2} \cdot \frac{s^2}{n} \leq \mu \leq \bar{x} + z_{\alpha/2} \cdot \frac{s^2}{n}$$

$$(48) \quad \hat{p} - z_{\alpha/2} \cdot \frac{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})}{n} \leq p \leq \hat{p} + z_{\alpha/2} \cdot \frac{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})}{n}$$

$$(49) \quad \hat{p} - z_{\alpha/2} \cdot \sqrt{\frac{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})}{n}} \leq p \leq \hat{p} + z_{\alpha/2} \cdot \sqrt{\frac{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})}{n}}$$

$$(50) \quad \hat{p} - z_{\alpha/2} \cdot \sqrt{\frac{\hat{p}^2}{n}} \leq p \leq \hat{p} + z_{\alpha/2} \cdot \sqrt{\frac{\hat{p}^2}{n}}$$

$$(51) \quad t = \frac{r\sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

$$(52) \quad t = \frac{r}{r^2\sqrt{n-2}}$$

$$(53) \quad t = \frac{r\sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r}}$$

$$(54) \quad t = \frac{r(n-2)}{\sqrt{1-r}}$$

$$(55) \quad t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

$$(56) \quad t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{s^2}{\sqrt{n}}}$$

$$(57) \quad t = \frac{(\bar{x} - \mu_0)^2}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

$$(58) \quad t = \frac{(\bar{x} - \mu_0)^2}{\frac{s^2}{\sqrt{n}}}$$

$$(59) \quad t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{s \cdot \sqrt{\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$$(60) \quad t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$(61) \quad t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1}{n_1} + \frac{s_2}{n_2}}}$$

$$(62) \quad t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}}$$

$$(63) \quad t = \frac{\bar{x}_1 + \bar{x}_2}{s \cdot \sqrt{\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$$(64) \quad t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{s \cdot \left(\sqrt{\frac{1}{n_1}} + \sqrt{\frac{1}{n_2}}\right)}$$

$$(65) \quad t = \frac{\bar{x}_1 + \bar{x}_2}{s \cdot \left(\sqrt{\frac{1}{n_1}} + \sqrt{\frac{1}{n_2}}\right)}$$

$$(66) \quad t = \frac{\bar{x}_1 + \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$(67) \quad t = \frac{\bar{x}_1 + \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1}{n_1} + \frac{s_2}{n_2}}}$$

$$(68) \quad t = \frac{\bar{x}_1 + \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}}$$

$$(69) \quad t = \frac{\bar{d}}{\frac{s_d}{\sqrt{n}}}$$

$$(70) \quad t = \frac{\bar{d}}{\frac{s_d}{n}}$$

$$(71) \quad t = \frac{\bar{d}}{\frac{s_d}{\sqrt{n}}}$$

$$(72) \quad t = \frac{\bar{d}}{\frac{s_d^2}{n}}$$

$$(73) \quad \chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(o_i - e_i)^2}{e_i}$$

$$(74) \quad \chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(o_i - e_i)^2}{o_i}$$

$$(75) \quad \chi^2 = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n \frac{(o_{ij} - e_{ij})^2}{e_{ij}}$$

$$(76) \quad \chi^2 = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n \frac{(o_{ij} - e_{ij})^2}{o_{ij}}$$

$$(77) \quad Z = \frac{P_1 - P_2}{\sqrt{P(1-P) \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$$(78) \quad Z = \frac{P_1 - P_2}{\sqrt{\frac{P_1}{n_1} + \frac{P_2}{n_2}}}$$

$$(79) \quad Z = \frac{P_1 - P_2}{\sqrt{\frac{P(1-P)}{n_1 + n_2}}}$$

$$(80) \quad Z = \frac{P_1 - P_2}{\sqrt{(P_1 - P_2)^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$$(81) \quad Z = \frac{P - p_0}{\sqrt{\frac{p_0(1-p_0)}{n}}}$$

$$(82) \quad Z = \frac{P - p_0}{\sqrt{\frac{Pp_0}{n}}}$$

$$(83) \quad Z = \frac{P - p_0}{\frac{p_0(1-p_0)}{\sqrt{n}}}$$

$$(84) \quad Z = \frac{P - p_0}{\sqrt{\frac{P(1-P)}{n}}}$$

$$(85) \quad Z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}}$$

$$(86) \quad Z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\frac{\sigma^2}{\sqrt{n}}}$$

$$(87) \quad Z = \frac{\bar{x} - \mu_0}{\sqrt{\frac{\sigma}{n}}}$$

$$(88) \quad Z = \frac{(\bar{x} - \mu_0)^2}{\frac{\sigma}{\sqrt{n}}}$$

$$(89) \quad Z = \frac{(\bar{x} - \mu_0)^2}{\frac{\sigma^2}{\sqrt{n}}}$$

$$(90) \quad Z = \frac{(\bar{x} - \mu_0)^2}{\sqrt{\frac{\sigma}{n}}}$$

$$(91) \quad Z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{n_1} + \frac{\sigma_2^2}{n_2}}}$$

$$(92) \quad Z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1}{n_1} + \frac{\sigma_2}{n_2}}}$$

$$(93) \quad Z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2 + \sigma_2^2}{n_1 + n_2}}}$$

$$(94) \quad Z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\frac{\sigma_1^2}{\sqrt{n_1}} + \frac{\sigma_2^2}{\sqrt{n_2}}}$$

$$(95) \quad Z = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\frac{\sigma_1}{\sqrt{n_1}} + \frac{\sigma_2}{\sqrt{n_2}}}$$

$$(96) \quad Z = \frac{X - \mu}{\sigma}$$

$$(97) \quad Z = \frac{X - \mu}{\sigma^2}$$

$$(98) \quad Z = \frac{X + \mu}{\sigma}$$

$$(99) \quad Z = \frac{X + \mu}{\sigma^2}$$

TÄMÄ SIVU ON VARATTU YLIOPISTON MERKINNÖILLE.

ÄLÄ KIRJOITA MITÄÄN TÄLLE SIVULLE!

PSYKOLOGIAN KOULUTUSOHJELMIEN VALINTAKOEMATERIAALIT 2018

Hakukohteet

Korkeakoulujen yhteishaku, kevät 2018

- Helsingin yliopisto: Päähaku, psykologian kandiohjelma, psykologian kandidaatti ja psykologian maisteri tai filosofian maisteri (3 v + 2,5/2 v)
- Helsingin yliopisto: Maisterihaku, psykologian maisteriohjelma, psykologian maisteri (2,5 v)
- Tampereen yliopisto: Psykologian tutkinto-ohjelma, psykologian kandidaatti ja maisteri (3 v + 2,5 v)
- Turun yliopisto: Psykologia, psykologian kandidaatti ja psykologian maisteri (3 v + 2,5 v)

Valintakoevaatimukset 2018

1. Nummenmaa, L. Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2016 tai uudempi. Tilastollisten menetelmien perusteet. (Sanoma Pro Oy.)
2. Lisämateriaali Tilastollisten menetelmien perusteet -kirjaan (kohta 1 edellä), jossa on muun muassa kokoelma psykologian tilastomatematiikan tehtäviä ratkaisuihin ja kirjassa havaitut virheet ja korjaukset. Katso: [Keskiviikkona 1.11.2017 julkaistu lisämateriaali](#). Materiaali on suomenkielinen.
3. Tiistaina 10.4.2018 klo 12.00 julkaistu materiaali. Materiaali on suomenkielinen.

	Artikkelit
1	Arkkila, E., Smolander, S. & Laasonen, M. (2013). Monikielisyys ja kielellinen erityisvaikeus. Duodecim, 129, 200-207.
2	Berg S., Poutanen, M., Kangas, T., Peltomaa, K., Korkman, M., Lahti-Nuuttila, P. & Hokkanen, L. (2014). Eri nimeämistaitojen yhteys myöhempiin lukitaitoihin. Psykologia, 49, 41-63.
3	Laakasuo, M., Palomäki, J. & Lappi, O. (2015). Pokerin psykologiaa. Psykologia, 50, 180-193.
4	Lyytinen, P. (2011). Varhainen kielen kehitys lukemaan oppimisen ennustajana. Psykologia, 2-3, 99-107.
5	Nummenmaa, L. (2016). Tunteiden neurobiologia. Suomen Lääkärilehti, 71, 725-731a.
6	Närhi, V., Peltomaa, K., & Aro, M. (2014). Lievään kehitysvammaisuuteen liittyvä heikko lukutaito: erityisen vaikeaa lukemisvaikeutta?. NMI-Bulletin, 24, 4-18.
7	Pihko, H. & Vanhatalo, S. (2014). Aivojen kehityksestä. Kirjassa: Lastenneurologia, Duodecim, 12-20.
8	Taipale, J. (2017). Vakiintunut väliaikaisratkaisu: addiktio, itsesäättely ja toistaminen. Psykoterapia, 36, 169-181.

Valintakoevaatimuksena olevassa tilastomatematiikan kirjassa (kohta 1 edellä) käsitellään myös tietokoneohjelmien käyttöä. Ohjelmien käytön hallintaa ei kokeessa edellytetä, mutta ohjelmien tulosten tulkinnan osaaminen edellytetään vaatimuksena olevassa kirjassa esitettyssä määrin.

Valintakoe 2018

Psykologia

Mallivastaukset

Kirjoitusvirhepäivitykset:**1) 12.7.2018 tehtävän 1.2.2 pisteytyksen kirjoitusvirhe korjattu****2) 23.8.2018 tehtävän 1.1.6 c-kohdan pisteytyksen kirjoitusvirhe korjattu****Tehtävä 1.1.1 (pisteet 1.4)**

A B C D
1. ● ○ ○ ●

Tehtävä 1.1.3

- a) 0.223 (pisteet 1.7)
b i) -32.57 tai -228 (pisteet 3.8)
b ii) 2918.031 tai 142983 (pisteet 3.3)
b iii) -0.603 (pisteet 2.1)

Tehtävä 1.1.5

- a) ii, iii ja iv (pisteet 1.4)
b) i, ii ja iii (pisteet 1.4)
c) i ja iii (pisteet 1.4)
d) i (pisteet 1.4)

Tehtävä 1.1.2

- a) 10 (pisteet 0.1)
b) 43 (pisteet 0.1)
c) 1.708 (pisteet 0.3)
d) 59 (pisteet 0.1)
e) 0.225 (pisteet 3.7)
f) 5 (pisteet 0.1)
g) vi (pisteet 0.1)

Tehtävä 1.1.4

- a) 0.584 (pisteet 1.1)

Tehtävä 1.1.6

- a) 5 (pisteet 0.3)
b) 0.165 (pisteet 2.1)
c) 2,3,5 tai 9 (pisteet 0.3)
d) 7.85 (pisteet 2.3)
e) 11 (pisteet 0.5)
f) 9.7 (pisteet 1.9)

Tehtävä 1.2.1

- a) 4.9 (pisteet 1.7)
b) 124 (pisteet 1.7)
c) 10.9 (pisteet 1.7)
d) 144 (pisteet 1.7)

Tehtävä 1.2.2

- a) 4 Pisteytys:
b) 1 4 oikein 0.3 pistettä
c) 0
d) 1 5 oikein 1.3 pistettä
e) 1

Tehtävä 1.2.3

- a) 7.6 (pisteet 1.3)
b) 133 (pisteet 1.3)
c) 14.8 (pisteet 1.3)
d) 166 (pisteet 1.3)

Tehtävä 1.3.1

- a) 77 (pisteet 0.5)
b) v (pisteet 0.3)
c) vi (pisteet 0.3)
d) 1.809 (pisteet 2.1)
e) 0.07 (pisteet 2.7)

Tehtävä 1.3.2

- a) 17 (pisteet 0.7)
b) 2.58 (pisteet 2.2)
c) 1842 (pisteet 2.7)

Tehtävä 1.3.3

- a) 4 (pisteet 2.3)
b) 15 (pisteet 2.3)
c) 0.267 (pisteet 2.3)

Tehtävä 1.3.4

- a) 26.667 (pisteet 2.1)
b) 20 (pisteet 1.1)

Tehtävä 2.1

	A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D	E					
1.	☒	☒	☐	☐	6.	☐	☒	☐	☒	11.	☐	☐	☐	☒	16.	☐	☒	☐	☒	21.	☐	☐	☒	☒	
2.	☒	☒	☐	☒	7.	☐	☒	☒	☒	12.	☒	☒	☐	☐	17.	☐	☐	☐	☒	22.	☐	☐	☐	☒	
3.	☐	☒	☐	☒	8.	☐	☒	☒	☒	13.	☒	☒	☒	☐	18.	☒	☐	☐	☐	23.	☒	☐	☒	☒	
4.	☐	☒	☒	☒	9.	☒	☐	☒	☐	14.	☒	☒	☒	☒	19.	☐	☒	☐	☒	24.	☐	☒	☐	☒	
5.	☐	☒	☐	☐	10.	☐	☒	☐	☐	15.	☐	☐	☐	☒	20.	☒	☒	☒	☐	25.	☐	☒	☒	☐	☐

Tehtävän pisteytys: Täysin oikeasta vastauksesta sai 1.9 pistettä. Mikäli maksimissaan yksi oikea vastaus oli jäänyt valitsematta (tyhjä) niissä kohdissa, joissa vastausvaihtoehdoja oli enemmän kuin yksi pistemäärä on 0.3. Virheellisen vastausvaihtoehdon valitseminen tiputti pistemäärän nolleen.

Tehtävä 2.2

1) Mikä on kunkin sukunimen etunimikirjain? /
Vilken är förnamnsbokstaven för varje släktnamnsbokstav?

		Sukunimi / Släktnamn				
		J	L	M	S	T
Etunimi / Fornam	A	☐	☐	☒	☐	☐
	E	☐	☐	☐	☐	☒
	I	☐	☒	☐	☐	☐
	O	☒	☐	☐	☐	☐
	U	☐	☐	☐	☒	☐

2) Mikä on kunkin sukunimikirjaimen soitin? /
Vilket är instrumentet för varje släktnamnsbokstav?

		Sukunimi / Släktnamn				
		J	L	M	S	T
Soitin / instrument	Basso / Bas	☐	☒	☐	☐	☐
	Kitara / Gitarr	☒	☐	☐	☐	☐
	Piano / Piano	☐	☐	☐	☒	☐
	Rummut / trummor	☐	☐	☒	☐	☐
	Viulu / fiol	☐	☐	☐	☐	☒

3) Mikä on kunkin sukunimikirjaimen hakukohde? /
Vart sökte varje släktnamnsbokstav studieplats?

		Sukunimi / Släktnamn				
		J	L	M	S	T
Hakukohde / Ansökan	Helsinki / Helsingfors	☐	☒	☐	☐	☐
	Itä-Suomi / Östra Finland	☐	☐	☒	☐	☐
	Jyväskylä	☐	☐	☐	☐	☒
	Tampere / Tammerfors	☐	☐	☐	☒	☐
	Turku / Åbo	☒	☐	☐	☐	☐

4) Mikä on kunkin sukunimikirjaimen somepalvelu? /
Vilken är varje släktnamnsbokstavs tjänst på sociala medier?

		Sukunimi / Släktnamn				
		J	L	M	S	T
Sosiaalinen media / Sociala medier	Acebook	☐	☐	☐	☒	☐
	Ins-Stat-Gram	☐	☒	☐	☐	☐
	LinkedOut	☐	☐	☒	☐	☐
	SnapStat	☐	☐	☐	☐	☒
	Spitter	☒	☐	☐	☐	☐

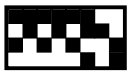
5) Mikä on kunkin sukunimikirjaimen reaaliaine? /
Vilket är realämnet för varje släktnamnsbokstav?

		Sukunimi / Släktnamn				
		J	L	M	S	T
Reaali / Realprov	Biologia / Biologi	☐	☐	☒	☐	☐
	Filosofia / Filosofi	☐	☒	☐	☐	☐
	Fysiikka / Fysik	☒	☐	☐	☐	☐
	Historia / Historia	☐	☐	☐	☒	☐
	Kemia / Kemi	☐	☐	☐	☐	☒

6) Mikä on kunkin sukunimikirjaimen syntymäkuukausi? /
Vilken är födelsemånaden för varje släktnamnsbokstav?

		Sukunimi / Släktnamn				
		J	L	M	S	T
Kuukausi / månad	helmikuu / februari	☐	☐	☐	☐	☒
	huhtikuu / april	☐	☒	☐	☐	☐
	kesäkuu / juni	☒	☐	☐	☐	☐
	elokuu / augusti	☐	☐	☐	☒	☐
	marraskuu / november	☐	☐	☒	☐	☐

22185

Tehtävä 2.2 pisteytettiin oikeiden vastausten perusteella epälineaarisesti, huomioiden arvaamisen todennäköisyys. Epälineaarisuus näkyy siten, että oikein valintojen lisääntyessä koepisteiden kasvu ei ole täysin samassa suhteessa. Oikeiden vastausten lukumäärä (max 30), pisteytettiin koepisteiksi seuraavasti:

5 = 0.1, 6 = 0.3, 7 = 0.5, 8 = 1.2, 9 = 1.9, 10 = 3.6, 11 = 3.3, 12 = 4.0, 13 = 4.7, 14 = 5.4, 15 = 6.1, 16 = 6.8, 17 = 7.5, 18 = 8.2, 19 = 8.9, 20 = 9.6, 21 = 10.3, 22 = 11.0, 23 = 11.7, 24 = 12.4, 25 = 13.1, 26 = 14.8, 27 = 15.0, 28 = 15.2, 29 = 16.6, 30 = 17.1,

Yleisiä huomioita pisteytyksestä:

Laskutehtävissä sallittiin pisteytyksessä pieni pyöristysvirhe. Todennäköisyystehtävissä pyöristysvirhettä sallittiin huomattavasti vähemmän, sillä esimerkiksi tehtävässä 1.3.3 c) vastaus 0.25 on ehdottomasti väärin.

Kaikissa monivalintatehtävissä pisteytyksen lähtökohtana oli huomioida arvaamisen todennäköisyys.

Tehtävät 1.1, 1.2 ja 1.3 muodostivat kokeen osan 1 ja tehtävät 2.1 ja 2.2 kokeen osan 2.